

Advokat Bjørge, Sarpsborg beskylt for å ha fjernet viktige dokumenter

Har han fått sine klienter til å avgi falske vitneforklaringer?

I 1949 krevde bonde Eugen Hoff at Bjørge skulle renavaske seg, men Erstatningsdirektorat-advokaten er taus som graven

Når det gjelder «kritikk mot rettsoppjøret» er våre myndigheter uendelig vare. Har en «sviker» vært ute og luftet seg — det være i og for seg så betydningsløst det være vil — så ropes det hysterisk på statsadvokat Dorenfeldt og riksadvokat Aulie. Vi forlanger påtalemyndighetens beskyttelse mot de formastelige, heter det.

Under disse omstendigheter kan det være ganske interessant å se hvor tykkhudet de samme personer evner å vise seg i andre situasjoner. Vi har nettopp fått anledning til å se et brev som er blitt sendt h.r.advokat Knut Bjørge i Sarpsborg, en mann som østfoldingene vil gjenkjenne — med større eller mindre glede — som Erstatningsdirektoratets representant for Østfold fylke.

Brevet gjelder en sivilsak — en grensesak fra Rakkestad — mellom «gode» nordmenn, og advokat Bjørge har i denne sak representert de saksøkte. Vi reserverer oss straks mot å ha dannet oss noen som helst mening om selve saken og de prosessuelle biomstendigheter, de får stå heit for saksøkerens — bonde Eugen Hoffs — regning. Men vi synes at det brev som herr Hoff har tilstillet advokat Bjørge, er så egenartet og så offensivt med hensyn til de framsette påstander, at det er oss uforståelig at en mann i herr Bjørges stilling kan la det passere upåaktet.

Vi skal gi noen smakebiter av hr. Hoffs brev av 6. ds. til advokaten:

«Idet jeg refererer til mitt skriv av 20. 4. 49 og Deres svar av 25. 4. 49, vil De selv forstå at jeg har uttalt mitt for å få brakt i dagen alle falsknerier og falske forklaringer i disse saker.

De har vært medvirkende til å fjerne kontrakter av 1851 som var opplest i forliksrådet, hvorved De oppnådde overfor rettene å få forliksrådet og meg stemplet som om vi skulle ha diktet sammen en kontrakt angående Haugen, som De påstår ikke har eksistert. —

De sier i Deres brev av 25. 4. 49 at De dengang ikke kunne ta mine beskyldninger alvorlig, men er der ikke nå gått så lang tid for Dem at De har hatt tid nok til å anmelde meg for straffbare injurier som De påstår jeg har kommet med —

Bjørge selv måtte mene, synes det her å foreligge en offentlig interesse i å få fastslått på betryggende måte om herr Hoff har noe å fare med eller om han i virkeligheten er en uansvarlig «blindgjenger». Selv mener han at han fullt ut skal kunne godtgjøre hva han hevder, så sant han bare slipper til. Men overfor den passivitet som advokat Bjørge legger for dagen, føler han seg hjelpeløs. —

For til mener han at advokaten har for god kontakt med de lokale judicielle instanser til at disse skulle ville ta seg av beskyldninger som advokaten ikke har noe ønske om å se rettslig belyst.

Vi har referert denne sak — som for såvidt er oss helt uvedkommende — idet vi nemlig svært gjerne skulle vite hvordan advokat Bjørge hadde stillet seg om det hadde vært et tidligere NS-medlem som hadde gitt luft for innestengt harme over direktorat-advokatens forvaltning av hans bosmidler. Vi tar neppe feil i at han da hadde vært atskillig rappere i vendingen for å tilkalle hjelp enn hva han i det refererte tilfelle har vært.

Ad «8. Mai» fredag 31. august 1951, side 1, spalte 3.

En manns «eneste dumhet» er et omfattende begrep således også Carl Joachim Hambros. Et av utslagene er, at han har villet være med på å styre det norske statsskip. Hvor og i hvilken forfatning dette fartøy nå befinner seg, vet atskillige. —

Pyreneerne — den siste skanse i Europa

USA-paraply skal hindre overraskelser

Madrid: Et av de problemer som den amerikanske militærdelegasjon under general Spry står overfor under sitt besøk i Spania er å undersøke om og hvorledes man skal kunne forsvare Pyreneerne og der med den iberiske halvø ved et eventuelt angrep nordfra mot den 400 km. lange bergkjede mellom Frankrike og Spania.

Overflødig sett skulle Spania med sin potensielle millionarme uten van-

delbart skal kunne spenne opp sin paraply over Spania og hindre direkte operasjoner til lands og til sjøs. Hvis den spanske arme tilføres moderne krigsmateriell, kan dens kampverdi økes betraktelig og på spansk hold regner man med i så fall å kunne forsvare Pyreneerne.

Det er mot dette at de såkalte «demokratiske» vestmakter knurrer. — Spania er ikke «demokratisk» nok og dermed er allting sagt. Men — er ikke

Anger?

Følgende historie går sin rund gang i Trøndelag:

Da fhv. statsråd Ystgård besøkte fhv. statsminister Nygaardsvold i Hommelvik på hans 75 årsdag, kom de til å utveksle minner fra landflyktighetstiden i London. Unner dette skal Nygaardsvold ha latt falle ytring om, at noe av det han angret mest på, var at han av Trygve Lie lot seg narre til å gå med på landssvikanordningen!

Da vi selv ikke påhørte samtalen gjengir vi den med forbehold.

MORGENBLADET skriver:

«Demokratier blitt vår tids mest misbrukte ord. Man vet snart ikke, hvem der er verst til å misbruke det, enten marxistene eller andre totalitære. Men demokrati er et for alvorlig begrep til, at man letsindigt skal bruke det ved enhver leilighet. Før man oppkaster seg til demokratiet vokter overfor den hele verden, må man ved sine handlinger bevise, at man selv er demokrat.»

Det tyske soldatforbund kommer til å spille en viktig rolle.

Privat til «8. Mai» fra Bonn.

Nå få dager før de tre vestmakter meddelte fra Washington at de nu er villig til å innrømme Tyskland full likestilling og full rett, ble et tysk soldatforbund stiftet i Bonn under betegnelsen «Verband deutscher Soldaten». Den historiske begivenhet foregikk den 8. september og til forbundets første formann ble valgt generaloberst Friesner, som under den annen verdenskrig en tid var sjef for en fjergruppe på østfronten. Ved forbundets opprettelse så man bl. a. blant de tilstedeværende generaloberst Guderian, divisjon «Grossdeutschland»s berømte kommandør von Manteuffel samt SS-divisjon «Viking»s kommandør general Gille. Denne divisjon besto som kjent for det meste av norske frivillige. Generaloberst og SS-Oberstgruppenführer Hauser var ikke tilstede på det konstituerende møte i Bonn, men han har spillet en meget aktiv rolle i de forberedende forhandlinger som førte til forbundets opprettelse og han lot seg representere på møtet av general Gille.

«Verband deutscher Soldaten» skal følge stifternes mening være er samfunds overbygning over samtlige tidligere bestående soldat-organisasjoner, særlig da de enkelte divisjoners tradisjonsforbund.

Det nye forbund vil komme til å spille en viktig rolle, ikke bare innen rikspolitisk, men også utenrikspolitisk. Det vil gi uttrykk for de tyske soldaters syn på problemet om Tysklands remilitarisering, og det må formodes at dette syn til syvende og sist vil finne uttrykk i et betinget «Ja». Det rår imidlertid en ganske sterk meningsforskjell innen forbundet angående betingelsene for soldatens tilslutning til remilitariseringen.

Valget 1951

Jeg har med interesse lest herr Grønstadts artikkel i vår avis 14. d. md. Hans konklusjon er: «Ved høstens valg demonstrerer vi mot den uvilje som vises oss og vår sak ved å nekte vår deltakelse i valget.»

Hvilket parti må ta ansvaret for: 1. At forsvarsviljen og vårt forsvar systematisk ble ødelagt i tiden før 1940?

2. At krigen ble ført inn på norsk

Myten om Tysklands overfall på Danmark bevises.

Nye avgjørende avsløringer ventes.

Etter hva vi erfarer på vel underrettet hold kan man i en forholdsvis nær fremtid vente avgjørende avsløringer angående de historiske kjennsgjerninger omkring Danmarks 9. april 1940.

Mens den offisielle danske myte går ut på at Danmark ble overfalt av Tyskland, begynner det å fremkomme så mange opplysninger om de forutgående begivenheter at ingen ansvarlige historikere vil kunne benekte at den tyske innmarsj i Danmark skjedde etter avtale mellom ledende danske kretser og den tyske riksstyrelse.

Fra dansk side har man krampaktig holdt fast ved dementiene angående det såkalte Rostock-møte. Det er hevdet gang på gang at den danske utenriksminister Munch ikke var til stede i Rostock (eller Doberan) i midten av mars 1940 til samtaler med Himmler og medlemmer av hans stab. Forskjellige vitneutsagn tyder på at disse dementier ikke holder. Imidlertid er det andre momenter som er av like stor interesse, nemlig at det forut for Rostock-møtet foregikk livlige forhandlinger mellom København og Berlin. Det arbeides med å fastslå nøyaktig hvordan disse forhandlinger forløp og hva de gikk ut på. Allerede nå er det på det rene, at man under disse forhandlinger tok sikte på et dansk-tysk samarbeide, og at danskene var klar over at Tysk-

land som et ledd i dette samarbeide skulle sende tyske tropper inn i Danmark. Rostock var bare «kronen på verket».

I denne forbindelse forlyder forøvrig at et medlem av den danske undersøkelseskommisjon nylig har innrømmet at han har levert uriktige opplysninger fra kommisjonens arbeid de ikke bare til danske, men også til norske aviser.

Vedkommende danske kommisjonsmedlem er nå anmeldt til den danske justisminister for sitt forhold og saken er i disse dager under behandling av det danske justisdepartement.

Når den historiske sannhet om forspillet til Danmarks 9. april blir alment kjent, vil hele det store forfalsknings-byggverk styrte sammen som et korthus.

Medlemskap i Norges Bondelag

Meget få «landssvikere» har latt seg lokke til igjen å bli medlemmer av Norges Bondelag. Unntakelser skyldes vel helst at de ikke har hatt kjennskap til Bondelagets oppførsel etter krigen.

På Bondelagets landsmøte i Steinkjer i sommer ble det vedtatt at «landssvikere» kunne bli medlemmer på like vilkår med andre folk. De ærekrenkende bestemmelser som hadde vært i funksjon i 6 år ble satt ut av kraft. Tilsynelatende skulle da alt ligge til rette for at vi «landssvikere» igjen skulle kunne støtte Bondelaget. Saken er imidlertid ikke så enkel. Følgende orientering bør kunne gjøre det klart for alle at en landssviker med selvaktelsen og æresbegrepene i behold ikke kan melde seg som medlem i Bondelaget:

1. Ingen meldte seg ut i 1945. Vi ble ekskludert! Bondelaget må beklage sin handling og spørre

om vi vil møte fram igjen. 2. Såvidt vites har ingen annen organisasjon i Norge hatt så ærekrenkende bestemmelser om «landssvikeres» medlemskap som Bondelaget. Vi minnes at de endog «falte ubehag» ved å ha oss tilstede i laget. Når en mann har beskyldt deg for det verste som finnes, kan det ikke være nok at han erklærer at «alt skal være glemt». Det kan være tungt nok å slå en strek over det hele — Forts. side 3 —

I lovløse tider

En kommune får svi

I høyrebladet «Vestfinnmarken» leser vi følgende:

I de temmelige lovløse tider i Finnmark like etter at tyskerne hadde forlatt fylket, forekom det avskjedigelser og suspensjoner på løpende bånd. I Polmak herred ble således en lærer meget uformelt suspendert på grunn av «nasjonal» holdning.

Vedkommende lærer anla sak mot Polmak kommune, og departementet har nå gitt læreren medhold i at suspensjonen er uriktig. Kommunen er derfor pålagt å utbetale lønn for læreren helt til utgangen av 1948.

Statens logikk:

Høyere billettpriser — ferre tog.

...Høyere postporto — mindre tjeneste.

Høyere telefonavgifter — mindre servise.

Høyere drosjepriser — dobbelt bilskatt.

De sier i Deres brev av 25. 4. 49 at De dengang ikke kunne ta mine beskyldninger alvorlig, men er der ikke blitt en viss utvikling i denne saken? De har hatt tid nok til å anmelde meg for straffbare injurier som De påstår jeg har kommet med, — for å få renvasket Deres klienter og Dem selv? Men det faller kanskje lettere for Dem å oppfordre Deres klienter til å vitne falsk enn å ta saken opp — — — Men nå forlanger jeg herved på det mest bestemte innlevert til Sarpsborg politikammer alle originalene på de gamle papirer som det er avskrift av i sakene, også den kontrakt fra 1851 på plassen Haugen, som ble opplest i forliksrådet, hvilken kontrakt er sporløst forsvunnet. Papirene må være innlevert til politikammeret innen 8 dager fra dato, samtidig forlanger jeg Deres anmeldelse på meg for straffbare injurier ifølge Deres påstand i skriv av 25. 4. 49....».

Vi vil som sagt ingen ting ha uttalt om selve sakens gjenstand eller om det faktiske grunnlag for herr Hoffs beskyldninger. Men vi synes nok på den annen side at det virker noe for overlegent når en høyesterettsadvokat, som er betrodd en viktig offentlig stilling, nonchalant lar beskyldninger så grove som de anførte, skylle inn over seg uten å foreta seg noe. Uanset hva advokat

Bør det dannes en ny bondeorganisasjon?

Spørsmålet kan synes absurd, men ved nærmere ettertanke vil det kanskje ikke fortone seg slik. Saken er jo den at på langt nær alle jordbrukere står tilsluttet Bondelaget eller småbrukerlaget. Dette skyldes ikke bare likegyldighet, men i stor utstrekning også misnøye med lagenes virke. Hva Bondelaget angår så har det også støtt fra seg en mengde bønder ved den holdning landstyre har inn tatt overfor «landssvikkerne». Det er slettet ikke bare «landssvikerbønder» som vender seg fra Bondelaget på grunn av dette. Også svært mange andre bønder er nærmest forferdet når de får kjennskap til de bestemmelser som har vært praktisert overfor «landssvikkerne». Landstyreets holdning har på ingen måte alminnelig tilslutning ute i bygdene.

Ved at det ble startet en tredje bondeorganisasjon ville en mengde bønder som nå inntar en passiv holdning kunne komme aktivt med i arbeidet for jordbrukets interesser.

En parallell til dette har vi blant skogbrukerne. Der ble det ifjor dannet en ny organisasjon — Skogeierforeningen av 1950.

Det kunne være interessant å høre andres mening om dette. Bonde og skogeier.

kunne forsvarer Pyreneerne og dermed den iberiske halvø ved et eventuelt angrep nordfra mot den 400 2014km. lange bergkjede mellom Frankrike og Spania.

Overfladisk sett skulle Spania med sin potensielle millionarme uten vanskeligheter kunne forsvare et så usedvanlig hinder som Pyreneerne utgjør. Men de moderne våpen — fallskjermjægere, fjernstyrte rakettvåpen og bombeflyflåter — har redusert verdien av naturlige hinder som tidligere har satt stopper for veldige armeer. Spania har fire av sine beste divisjoner, de fire alpejægerdivisjonene, fast stasjonert i Pyreneerne, og i tilfelle av krig kan denne styrke utvides til 10 divisjoner. Men disse styrker er utrustet med gammeldagse geværer og umoderne artilleri, som hovedsakelig består av 88 mm. kanoner som anvendes både som luftverns og panservernskanoner og som bevegelig feltartilleri. Men selvom spanierne kan holde Pyreneerne har de ingen «luftparaply» å spenne opp over sine byer, ingen radiostasjoner som i forveien kan advare og intet effektivt luftvernsartilleri. Det spanske flyvåpen, som omfatter 40,000 mann, har bare 70 bombefly og 150 jagere i første linje og alle er av forældet type. Flåten består av fem kryssere og omkring 20 jagere og det er ikke nok til å forsvare landets lange kyst mot landstigninger. Hertil kommer at de spanske jernbaner ikke er i slik stand at en hurtig mobilisering kan gjennomføres, og videre er landets tungindustri utilstrekkelig for armeens behov.

Man kan derfor gå ut fra et forhandlingsmed amerikanerne går ut på at de spanske flåte- og flybaser skal settes i en slik stand at de amerikanske styrker i gitt tilfelle umid-

Ny oljekilde funnet i Tyskland

I jordbruksdistriktet mellom Rehn og Main har tyske oljeksperter funnet en oljekilde og det tales om at dette kan føre til en hel omlegging av den europeiske oljeforsyning.

I begynnelsen av august inntraff det en eksplosjon under forsøksboringen ved Wolfskehlen noen mil søndenfor Frankfurt. En ildsøyle på nær hundrede meter skjøt opp av borehullet som hadde nådd 670 meter ned i jorden. Ilden sluknet først etter 4 døgn.

Ifølge de sakkyndige hadde man truffet på en kilde, som inneholdt olje som lett går over i gassform. — Denne olje er lett å raffinere sammen liknet med den tungtflytende råolje som man hittil har funnet i Tyskland og som det har vært dyrt å utnytte.

Den tyske oljeproduksjon går nå opp i en mill. tonn pr. år eller omkring en fjerdedel av landets totalforbruk. Fremstillingen av syntetisk olje vil ikke bli gjenopptatt i nevneverdig skala i den nærmeste fremtid, idet anleggene ble demontert av seirherrene i de første gale år. Gjenoppbygging av dem vil koste kolossale beløp og samtidig er det knapphet på kull som er den fornemste råvare ved fremstillingen av olje.

verdi økes betraktelig og på spansk hold regner man med i så fall å kunne forsvare Pyreneerne.

Det er mot dette at de såkalte «demokratiske» vestmakter knurrer. — Spania er ikke «demokratisk» nok og dermed er allting sagt. Men — er ikke dette forrederi mot den hvite manns kultur? Og en ny håndrekning til den fordums allierte hjertevenn?

HVA KRIGEN KOSTET.

Et tretall med tretten nuller etter det astronomiske tall uttrykt i kroner som den annen verdenskrig har kostet, sier den nyeste amerikanske statistikk. D.v.s at den har kostet 12,000 kroner pr. verdensborger mann, kvinne og barn. USA's andel av denne sum er anslått til en trediedel.

- uvilje som vises oss og vår sak ved å ikke vår deltakelse i valget».
1. Vilket parti må ta ansvaret for: At forsvarsviljen og vårt forsvar systematisk ble ødelagt i tiden før 1940?
 2. At krigen ble ført inn på norsk område?
 3. At «regjeringa» rømte fra sitt folk i farens stund?
 4. At ikke-rømlingene fra krigen ble innpodet med beregnet ond-sinnet propaganda?
 5. Oppgjøret med hjemmel i grunnlovstridige forordninger og lover?
 6. Dødsstraffen etter krigen?
 7. Den uvilje som vises oss og vår sak?

Stemmer vi ikke gir vi dette parti — arbeiderpartiet — vår stemme, der for må vi alle i år, over hele landet stemme med kommunens største bor-

- ...Høyere postporto — mindre tjeneste.
Høyere telefonavgifter — mindre servise.
Høyere drosjepriser — dobbelt bilskatt.
Skatt på elektrisitet — og brenselkrise.
Høyere skatter - dårligere veier
Mere undervisning — dårligere skatemoral.
Flere penger — og dårligere penger.
Flere funksjonærer — mindre produksjon.
Flere lover — mindre lovlydighet.

gerlige parti, dette som eneste mulighet for å ta stemmer fra regjeringspartiet. — G. S. G.

grunn av «unasjonale» holdning. Vedkommende lærer anla sak mot Polmak kommune, og departementet har nå gitt læreren medhold i at suspensjonen er uriktig. Kommunen er derfor pålagt å utbetale lønn for læreren helt til utgangen av 1948. Kommunens kontorsjef sier til vår korrespondent i Vadso at selv om staten betaler 85 prosent av lønningen, er det et tungt løft for kommunen å makte sin andel.

DET ER SAGT:

Grosserer R. Reinertsen skriver i Norges Grossisttidende nr. 8/51: «Det er ikke alltid kampen er av det onde. Fred kan være verre, hvis den bærer utsettelsens basille i seg. Det er bedre å krysse en klinge med ufriheten enn å sitte tilbords med den».

På den økonomiske front kjemper USA og

England som hund og katt

USA søker å sjalte ut England på oljemarkedet. Har anmodet Iran om å selge olje til landene bak jernteppet

England søker samhandel med Sovjet.

Går til store korninnkjøp og skal til gjengjeld levere krigsviktige råstoffer

Privat til «8. Mai» fra Amsterdam.

I diplomatiske kretser i Nederland har det vakt stor oppsikt at det amerikanske øverste sikkerhetsråd — en rådgivende instans som sorterer direkte under president Truman — offisielt har tilkjennegitt at USA ikke har noe å innvende mot at Iran selger sin olje til land bak jernteppet. Det uttales i Haag at denne korte offisielle opplysning kaster et interessant lys over den britisk-persiske oljekonflikt, hvor president Trumans rådgiver Harriman har søkt å spille meglerens rolle.

Allerede for flere måneder siden ble det opplyst på vel underrettet hold i London at amerikanerne i all stillhet hadde opprettet et blandet amerikansk-persisk oljeselskap med sete i Teheran for over halvannet år siden. Dette selskap har foreløpig bare innskrenket seg til å foreta boringer etter olje i hittil lite utforskede strøk av Iran, og har bare kunnet eksistere takket være stadige tilskudd av kapital fra USA. Man la og så merke til at et mindre amerikansk selskap på Stillehavskysten under den innledende fase av forhandlingene mellom England og Iran framsatte et dramatisk tilbud både om å sende et større antall amerikanske oljeteknikere til Abadan til avløsning av de engelske og samtidig tilbød seg å kjøpe den persiske olje til tross for den blokade England gjennomførte og oppfordret til, en blokade som også norsk skipsfart indirekte deltar i. Ennvidere har man lagt merke til i Nederland at den amerikanske regjering prinsippielt har erklært seg vil-

lig til å yte Iran et lån på 25 millioner dollars, til tross for at England forsøker å få Teheran til å skifte mening nettopp ved å hindre at perserne får noen inntekter så lenge konflikten fortsetter. Den begrunnelse som det amerikanske øverste sikkerhetsråd har gitt for sin oppsiktsvekkende beslutning om å tillate at Iran selger olje til land bak jernteppet, har også vakt oppmerksomhet i Nederland: Rådet uttaler at disse salg er nødvendige for at Iran skal kunne opprettholde sin uavhengighet, idet denne uavhengighet er av livsviktig betydning for USA.

I diplomatiske kretser i Nederland fremsetter man følgende antakelser i anledning av disse begivenheter:

- 1) USA er interessert i å avløse England som Irans partner i utvinning av olje i Sør-Iran.
- 2) USA bruker den anglo-iranske oljekonflikt som et middel til å skape vanskeligheter for arbeiderregjeringen i London, som er uhyre upopulær i USA. Selv om

Oberst Gabriel Lunds dementi

Av Hans Nielsen Herstad

Det var en merkelig historie vi fikk beskjed om i bladets nr. 34 i forbindelse med oberst Gabriel Lunds bok «Dødsdømt». En ytterst merkelig historie. Uten å føle seg ubehagelig brydd av noen ansvarsfølelse slynger den snakkesalige oberst i 1945 i bokform ut de mest alvorlige beskyldninger mot norske landsmenn, for seks år etter — i 1951 — å gi den ynkelige meddelelse til offentligheten at han beklageligvis ikke har «noe som helst» dokumentarisk bevis for riktheten av det han i sin tid kjørte

opp med, og at han følgelig nå — formentlig tvunget av sin overvelden- de æresfølelse — vil trekke inn restopplaget av sin bok og besørge det makulert. Denne meddelelse gir han i en halvt bortgjemt erklæring i en lokalavis, der bare de ferreste av bokens kjøpere og de som ellers har fått høre om den bolde obersts framstilling, har noen anledning til å følge med.

«Ja», sa en mann til meg, «men — Fortsettes side 3 —

Et formastelig spørsmål til Plyndringsdirektoratets representant i Trondheim herr Stokbakk

Etter frigjøringen tok visstnok Erstatningsdirektoratets avdeling Trøndelag hånd om en tømmerhytte under oppføring på Berkåk. Og som tilhørte et såkalt «landssvikbo» av Trondheim

Hytten ble revet og lagret i lengere tid ved en fabrikk ved Melhus st. Bobestyrer var visst nok en sakfører i Trondheim.

Jeg tillater meg å spørre om når denne hytten ble avertert til salg og på hvilken måte ble salget avvirket. Da saken har off. interesse ber jeg om orientering under «Ordet fritt». Føler Erstatningsdirektoratet seg ikke forpliktet til å svare rettes henstilling til bobestyreren.

Melhusbygg (i Adresseavisen).

Nytt kvartal begynner 1. oktober.

HUSK BLADPENGENE

Kr. 16.00 pr. år — 4.00 pr. kvartal

Redaktør
Arvid B. Arntzen

Forretningsfører
Per Kvendbo

Utgitt av Interessentskapet 8. Mai

I et høispent kraftfelt

Å SØKE SANNHETEN er å gå inn i et høyspent kraftfelt, sa redaktør Stephan Tschudi i en tale forleden i Oslo kristelige studentlag. Han tenkte selvsagt ikke på samfunnets utstøtte, de politisk dømte NS-folk og deres sannhetssøken, og det var heller ikke å vente, for når det gjelder NS-folkene, så har de såkalte kristne organisasjoner med gammeltestamentlig hardhet glemt den store mesters bud: I skal elske hverandre. Men uttrykket er så godt, at vi vil bruke det også i vår sak, i vår søken etter den historiske sannhet om tyskernes okkupasjon, det som gikk foran og det som fulgte etter. Vi, som arbeider med dette, føler oss som i et høyspent kraftfelt. Hver gang vi kommer de høyspente ledninger for nær, får vi et støt. Det kan være drepende, det er så, men hittil har de aller fleste overlevet og søker videre og drives av en ubendig tro på at arbeidet vil gi positive resultater. Det er bare så sørgelig at dette arbeide tar tid og at mange av våre beste kvinner og menn går i graven med landssvikstemplet på seg, selvom vi nå er kommet så langt at det kan ofres gode ord på dem ved gravferden.

Vi skal ikke utdype dette nærmere i dag. De som følger med, er klar over vårt arbeide og våre reelle og uegennyttige hensikter. Vi skal heller gi ordet til Johan Vogt, som i sin bok «Tanker om politikk» (utgitt 1947) lar sin ungerske venn uttale:

«Dere pleier i Norge, så vidt jeg vet, å beklage dere i høye toner over den ufrihet og den censur som består i Sovjet-Samveldet. Dere har dog nå nøyaktig det samme fenomen hos dere selv. — Dere har selv satt en hel ideologi på index, nemlig den facistiske ideologi. Dere har også direkte kriminalisert denne ideologi. Og dere dømmer nå folk, ikke bare på grunnlag av deres handlinger, men på grunnlag av deres oppfatninger. Dette strider unektelig mot den rettspraksis som dere hadde i Norge før krigen. Men dere kommer til å gå videre. Dere vil også komme til å kriminalisere de strømninger som vil ta kampen opp mot denne nye rettspraksis. Dere har i Norge så vidt jeg vet en 30—40.000 krigsforbrytere. Med deres familier omfatter denne samfunnsgruppe kanskje en 150.000 personer. Dere har også noe som dere kaller «silkefront». Denne trer inn for en mindre streng justis overfor den store masse av landssvikere. Jeg tror jeg kan profetere: Også denne «silkefront» vil bli satt på index i Norge. Det vil neppe være mulig for denne retning å kunne utgi noe eget tidsskrift for sine synsmåter — det vil sikkert bli stanst på den ene eller annen måte, uansett hvem det er som måtte gå i spissen for et slikt foretakende. Ja, selv om det ble ledet av en mann som Johan Scharffenberg, ville det bli satt på index. — Dette vil være helt unngåelig. Har man først kriminalisert en hel ideologi, så må man også kriminalisere dem som trer inn for at de vante demokratiske rettigheter også skal gjelde for disse utstøtte. — Jeg sier ikke dette fordi jeg vil fordømme den rettspraksis som dere nå fører i Norge. Dere har utvilsomt gode grunner for denne strenghet. Men jeg vil be dere om å legge bort det hyklari som dere utviser, når dere samtidig fordømmer den kriminalisering som man har foretatt i Russland ovenfor de derværende statsfiendtlige strømninger, med alle dens konsekvenser i retning av innkrenkning av trykkefriheten. Den skinnhellighet som dere nå viser er oppriktig talt noe forargelig. — De som i Norge opptrer som bolde riddere for de forbudne politiske retninger i Russland, slutter han, burde heller feie for sin egen dør. Dette vil unektelig kreve litt mere dristighet.»

Vi har ikke så meget å tilføye. Det som ble sagt i 1947, har sin gyldighet også i dag, og møllen maler videre tross alle forsikringer om at alt er vel og bra in the State of Norway. Tenk på alle dem som er frarøvet sitt yrke og sine stillinger. Tenk på dem som daglig møter den kalde skulder, hvor de enn vender seg. Og tenk på Erstatningsdirektoratets fortsatte jakt på de politisk dømtes eiendom. Jo, det er nok å ta fatt på i det høyspente kraftfelt.

Det begynner nå å demre

De tre tusen tilhørere som hadde den glede å være tilstede ved Kirsten Flagstads konsert i Oslo, og de hundredetusener av radiolyttere i Norge, Danmark og Finland, hvor konserten ble overført, vil ha fått et uutslettelig inntrykk av hennes gudbenådede sangkunst og også av den orkan av ovasjoner hun ble hyllet med fra først til sist.

For en tilhører var det eiendommelig å tenke på at det skulle gå hele 6 — seks — år etter krigens slutt, før vi atter kunne få nyte hennes kunst herhjemme. Og at denne uforliknelige stemme — hvis jøssingene hadde fått sin vilje i 1945 — for alltid skulle ha vært fordømt til den store stillhet! Man måtte minnes hvorledes «gode» nordmenn forfulgte henne og sjikanerte henne på det mest geme, hvorledes de gjorde alt for å ødelegge henne i utlandet, for å boykotte, forhindre og ødelegge hennes konserter, til og med leide folk til å demonstrere utenfor konsertlokalene for å skremme konsertgjengerne vekk. Intet middel syntes for lavt. Ja, bare et par måneder før Oslo-konserten opplevet man den skjendsel at Norsk Telegrambyrå i et telegram til utlandets presse forsøkte et siste bakholdsangrep på henne!

Gudskjelov — de utenlandske musikk- og operaverenner lot seg ikke kjonere av jøssing-hylet fra Norge. De beholdt sin dømmekraft og ønsket ikke å gi slipp på den berikelse og nytelse hennes sangkunst gir, trofast holdt de sammen om henne og bar henne fram til stadig større suksesser. Det sved i våre hjemlige «patrioters» hjerter å være vitne til alt dette. Seks ganger i årene 1940—45 hadde da «gode» nordmenn på en avgjørende måte vunnet verdenskrigen for amerikanerne og englenderne, og så ville ikke disse utaknemlige la dem få lov til å knuse Kirsten Flagstad til gjengjeld! Så grep man til universalmidlet i dette strutsepolitikkens forlovede land: avisene skulle tie henne ihjel! Og avisene tidde — lenge og vel, Kirsten Flagstad eksisterte ikke lenger for det norske publikum — akkurat som Fridtjof Nansen i et langt tidsrom ikke eksisterte for Aftenpostens lesere. Men de utenlandske aviser tidde ikke. De bar stadig nye bud om hennes strålende kunstneriske seire og suksesser. Tilslutt lot det seg slett ikke skjule lenger, og så opplevet vi at det begynte å dukke opp små notiser og telegrammer om henne i avisene også herhjemme, litt sursett og nølende, gudbedre, the gentlemen of the press måtte jo ikke miste «ansiktet» slik i en håndvending! Og nå er man lagt på vei til å sole seg i hennes berømmelse....

Antakelig er det begynt å demre for noen hvor uendelig fattige vi er på store navn. I kunstens og kulturens verden ikke minst. Kirsten Flagstads navn er et av de få som er kjent og æret over hele verden. Og vi er glad og taknemlig for å ha hatt henne mellom oss igjen.

Men vi har også andre, som fan-

Blir den tyske mark hard valuta i den nærmeste fremtid?

Og særlig hard vis-a-vis pundet?

Med den tyske «fredskontrakten» og Vest-Tysklands nye status ventes tyske mark å få en renessanse. Landet blir nemlig her løst fra okkupasjonen og i finanskreter ventes Washington-deklarasjonen herom å gjøre marken til hard valuta og særlig hard vis-a-vis pundet.

Beregningen i Bonn er den at hvis Vest-Tyskland skal bli en virkelig demning mot en aggresjon fra øst må det brukes flere mark i Tyskland enn hva det selv kan yte og disse markene vil måtte kjøpes for dollar og andre valutaer av «somebody», hevder Reuters Bonn-korrespondent. Denne prosessen kan komme til å anta store dimensjoner, tillegger han. Og som et eksempel nevner han at en fremmed divisjon i Vest-Tyskland vil kreve svære beløp i fremmed valuta. Det lyder høyt når han nevner 2 milliarder mark eller 166 mill. pd. til en enkelt divisjon. Men det blir sikkert en meget stor valutainntekt Vest-Tyskland her får. På den annen side slipper landet nå også fra svære okkupasjonsutgifter.

Under verdenskrigen bygde bl. a. India og Egypt sine store pundtilgodehavender ved de store fremmede styrkene de hadde stående på sitt område. Og nå kommer Vest-Tyskland til å gjøre det samme.

Kostbar renslighet.

Joda, vi har da fått en svær prisforhøyelse på såpe og andre vaskemidler.

Her strever staten med å bedre de hygieniske forhold, og det er jo meget prisverdig, men på samme tid forårsaker staten at det blir vanskeligere for de fattige å skaffe en tilfredsstillende hygiene. Bad blir dyrt, vask av tøy likeså. Den personlige renslighet må nok også innskrenkes. Vi får gjøre som tyskerne gjorde under forrige verdenskrig. De brukte fin sand istedetfor såpe. Bare det i tilfelle ikke kommer en eller annen forordning fra et eller annet departement og forbyr oss å vaske seg med fin sand.

En forhenværende renslig.

USA's nye forsvarsminister.

Robert Lovett,

USA's forsvarsminister, som etterfølger George Marshall, er en gammel rotte i Pentagon, det amerikanske krigsministerium. Under krigen var han assisterende minister for flyvåpnet og fik produksjonen av svære bombefly til å overstige selv de fantastiske tall som Roosevelt hadde satt opp. Han har siden vært Marshalls nærmeste medarbeider, da han var utenriksminister og i det siste år da han var forsvarsminister. Oppvåk-

VALGET OG VI

Av Ivar Frihaug—Osa

Den redegjørelse om vår eventuelle stilling til kommunevalget som Forbundssekretæren sendte ut i nr. 34 har jeg ventet på lenge. Det må være en plan i vårt gjenreisningsarbeid og det var et ord i rette tid. — Den spredte fektings strategi fører ikke fram.

Jeg har lenge hatt en brennende lyst til å pirke borti artikkelen til min gode venn, Torgrim Dahl, i nr. 17 for i år, men jeg har, som sagt, ventet på forbundsstyrets stilling til spørsmålet.

Det er meg komplett umulig å forstå hvilken nytte vi kan ha av noen valgdeltakelse, all den stund der ikke finnes en eneste avis i landet som tør åpne sine spalter for oss, eller som tør fravike den engang «autoriserte» oppfatning av det såkalte rettsoppgjør. Skulle en eller annen av lidelsesfellene ved en inkurie komme innenfor veggene, så ble stillingen som bikkja i keglespillet eller spurven i tranedansen.

Nei, det er stemmesedlene våre de nå skal ha tak i. Oss selv gir de fremdeles gammel Eirik med margarin på.

La oss ta et lite tilbakeblikk: Vi vet jo alle, at for å skyggelegge sin egen elendighet trakk man opp «Lirakassen». «Røsten fra London», og lot den lyde over land. Det var en høgst fruktbringende «røst». Den fikk gjennom årene opparbeidet et h-t som kulminerte i formelige dyrebøl den 8. og 9. mai 1945.

Men dette intense og samdrektige hatet sørget selv for sin motpol. — Det resulterte i en «politisk kjærlighet» som ved stortingsvalget i 1945 gjorde det så omtrent likegyldig en-

En utmerkelse og en rettelse.

Tidligere ordfører Tønnes Silset, Namdalseid, er tildelt kongens fortjenstmedalje. Han får mange god ord i bladet «Nord-Trøndelag» i den anledning, og de er sikkert velfortjent. I sin omtale av den hedrede skriver bladet: «Han var medlem av Namdalseid herredsstyre i fem perioder fra 1914 til 1945, okkupasjonsåra og en periode i 20-åra, foruten ordfører i fem perioder og varaordfører i to perioder og en rekke andre kommunale verv». — I neste nummer skriver bladet:

«I omtalen av T. Silsets offentlige virke i forr. nr. av avisene var det falt ut et ord som kan gjøre meningen til det motsatte. Det står — Han var medlem fra 1914 til 1945, okkupasjonsåra og en periode i 20-åra. Her skulle det stå: — okkupasjonsåra og en periode i 20-åra unntatt.»

Til dette har vi dog litt å bemerke. Silset var medlem av herredsstyret i okkupasjonsårene. Nord-Trøndelag fylkestings forhandlinger for 1941 viser at han var ordfører dette året og møtte i fylkestinget. Det faktiske forhold er at han ble oppnevnt til ordfører istedetfor fung. ordfører i bygda, Edmund Buva-p. Det var fylkesmann Five som sørget for det og NS hadde ikke noe med det å gjøre. Det var ingen grunn til å vrake Buva, men Silset var en god ordfører som

ten man stemte på Hambroister eller Furubotnister. Denne «søte kløe» (+ de frivigne tyskerarbeidere) fikk som fasitt, at det borgerlige flertall i Norge «drog nedennom og hjem». Og at det kommer til å holde seg der, det sørget Oksvik for.

Dengang kunne vi og våre pårørende gitt valget et annet resultat. Nå må vår deltakelse ha som forutsetning, at der blir tatt klar og utvedt stilling til vårt gjenreisningsarbeid. Til det skjer, forholder vi oss avventende.

Min konklusjon blir derfor enslydende med forbundssekretærens:

«Ved høstens valg demonstrerer vi mot den uvilje som vises oss og vår sak, ved å nekte vår deltakelse i valget. Vi holder oss hjemmel!»

Ivar Frihaug—Osa.

Er sommelet i militæret en militær hemmelighet?

Dagbladet satte forleden dag med eller mot sin vilje en forsiktig lillefinger på en sak som «8. Mai» for en tid siden rettet søkelyset mot. Her bare:

En infanteri-offiser vi snakket med i går, var temmelig respektløs i sin omtale av en manøver han nylig hadde deltatt i.

Det hele hadde etter hans mening vært det eneste rot og en stor komedie.

— Men i avisene, sa han — der het det at manøveren var vellykket, meget vellykket, lærerik osv. Er det ikke til å le seg i hjel av?

Denne mannen var ikke av dem som uttaler seg i avisene. Og hvis han hadde vært det, ville neppe ordene falt på samme måte. Da ville han ha uttalt, at manøveren var meget vellykket og lærerik, og at det hersket tilfredshet blant såvel offiserer som menige.

En kan iblant bli slått av dette — hvor fint alt er når det kommer på trykk. Alt er vellykket, utmerket, meget tilfredsstillende.

Planøkonomi.

Prisen på tobakk er igjen betydelig forhøyd. All slags tobakk til og med avfallstobakk, skrå og snus. Arbeidere, bønder, fiskere og andre småkårsfolk må betale forhøyelsen. Han gamle bestefar som går og stavrer med stav må være med og betale når han tar seg en pris snus eller et orlite skrå. Og den fattige studenten som kanskje har lånt penger til sine studier og som må påta seg trappesvask for å få tak over hodet må nå betale 16 øre for å få en eneste alm. sigaret.

Den eneste tobakk som er unntatt for prisforhøyelsen er sigarer. Menn, som Trygve Lie med sine 180.000 kr. i gasje, slipper prisforhøyelse, om han røker. Våre millionærer slipper; de store forretningsmenn med inntekter av 50 — 100.000 kr. røker sine sigarer og fritas for prisstigningen. De skal

som er frarøvet sitt yrke og sine stillinger. Tenk på dem som daglig møter den kalde skulder, hvor de enn vender seg. Og tenk på Erstatningsdirektoratets fortsatte jakt på de politisk dømtes eiendom. Jo, det er nok å ta fatt på i det høyspente kraftfelt.

Skal vi stemme ved kommunevalget?

Dette er et alminnelig spørsmål blant mange «landssvikere» i dag. Det skal vi ikke — er nok den alminnelige oppfatning. Og hvem skulle man egentlig stemme på? Alle partier har deltatt i meneskejakten med alle sine beste bikkjer. Det ser heller ikke ut til at det er noe godt å vente fra noen av dem med det første.

Vårt Forbund har opplyst at ingen har verdiget oss svar på våre brennende og livsviktige spørsmål. Hva slags hundementalitet er du i besittelse av dersom du eller dine pårørende gir dem stemmer ved valget? I bygdene, hvor forholdene er gjennomsiktige, øves det et betydelig press for å få oss fram til valgurnen. Men vi bør se tiden an til stortingsvalget. Under den kommende store debatt i Stortinget vil vi få anledning til å se hvem som er våre venner. — La oss legge merke til det! En utstøtt.

Benito Mussolini

skal nå bli begravet på kirkegården i sin fødeby, Predappio, en landsby i Appenninerne i nærheten av Bologna, hvor han ble født i 1883. Hans enke har fått beskjed om at hans bære vil bli utlevert til henne om kort tid. — Mussolini ble skutt av partisaner i april 1945, da han forsøkte å flykte over grensen til Schweiz og liket ble begravet på en kirkegård i Milano. Herfra ble det stjålet og overført til et kloster i Pavia og i 1946 funnet igjen av myndighetene og hemmelig begravet. Musolinis nåværende hvilested er en av den moderne histories best bevarte hemmeligheter, som altså nå — seks år etter mordet — vil bli avslørt ved at han får sitt siste hvilested under familiens beskyttelse. Hans mordere er gått i dekning og dyrkelsen av Mussolinis minne blomstrer. Slik kan stemningen vende seg på kort tid.

Husk kontingenten

Boken som vil leve i norsk historie

av dr. jur. Gustav Smedals bok

«PATRIOTISME OG LANDSEVIK»

Den gir et tidsbilde av okkupasjonstidens Norge og av de politiske forfølgelser etter frigjøringen.

Den er det skarpeste angrep som er rettet mot oppgjøret, og myndighetene har ikke kunnet angripe den, fordi fremstillingen er helt korrekt.

Bokladeprisen var hittil kr. 12,— for det innbundne eksemplar.

Grunnet utenlandsreise og for å få restopplaget brakt ut er prisen nå nedsatt til kr. 8,— fritt tilsendt, og hvis minst 5 eks. bestilles samtidig, blir de porto fritt tilsendt mot innsendelse av kr. 35,—.

KARL SEELAND - OPPEGÅRD ST.

Uge vi er på store navn. I kunstens og kulturens verden ikke minst. — Kirsten Flagstads navn er et av de få som er kjent og æret over hele verden. Og vi er glad og taknemlig for å ha hatt henne mellom oss igjen.

Men vi har også andre, som tankene dveler ved i denne forbindelse. Vår største nålevende dikter lever mellom oss, fordømt til å ties ihjel. Hvor lang tid vil det ta for «gode» nordmenn å oppdage at det er de selv som blir de skadelidende ved å stenge seg ute fra hans dikt-kunsts skjønnhetsverden, og at selv ikke den samlede «hjemmefront» av små lyseglukkere vil makte å puste flammen ut av hans diktningens fakkel. Ute i den store verden er hans navn og verk like levende. Og vår største nålevende komponist, — hvor lenge har nordmennene råd til å unnvære hans rike og skjønnne tonekunst?

De hadde champagne, men rørte den ej, skrev Welhaven engang. Skal en ny tids dikter om de gode nordmenn komme til å skrive: De hadde genier, men vørte dem ej —?

Musikkvenn.

Norsk Frukt — Bær — Grønnsaker — Tomater

EN GROS — KONTANT — GIRO

A/s B. JOHANNESSEN

Eriksgt. 15. Oslo — Telefoner 684310, 335930 — Telegr. adr. «Fruktbonden»

Utenrikskrønikk

Hvem var det som seiret?

En formastelig svensk journalist, Karl Vennberg i «Aftonbladet» har i en korrespondanse fra København skrevet, at danskene «er blitt klar over, at vår tids seirherre hverken er en hvit demokrat eller en rød diktator, — men en mann som endte sitt liv i en bunker i Berlin». Videre sier han, at den utenrikspolitiske diskusjon i Danmark er i svenskenes øyne et vitnesbyrd om at danskene nå trekker seg tilbake fra den aktive politikk og i stedet redder sine sjeler ved å sørge for sannheten fremfor alt.

Dette vil selvsagt skurre ikke bare i danske, men også i norske ører. Det var jo vi som vant den annen verdenskrig, vi foruten seivlsagt USA og England. England ja, den stolte Albion, som behersket verdenshavene og gjennom sin tøyelige utenrikspolitikk og Citys fremelighet var formynder for den halve jordklode. Men hva er England, Storbritannia i dag? Enhver øktern iakttagelse vil måtte fastslå, at det er en verdenspolitisk avspissning som holder på å full-

byrdes i raskt tempo, og det er at USA overtar Storbritannias rolle på alle hav og i alle verdensdeler. Umiddelbart etter den annen verdenskrig så det ut til, at Storbritannia skulle beholde stillingen som den ledende vesterlandske stormakt, men i de måneder og år som er gått har Storbritannia måttet slå retrett på nær sagt alle kanter. Det begynte med at India kastet åket av og at mandatet over Palestina måtte oppgis. Og USA har mere eller mindre overtatt Storbritannias rolle. Ingen vet ennå, hvorledes det kommer til å gå i Persia, men så meget kan man se, at det blir Washington og ikke London som kommer til å hevde vestmaktens interesser også der. La oss så ta noen nærmere liggende eksempler. USA's overenskomst med Spania er gjennomført på tross av Storbritannia, selvom man er klar over at de britiske protester mere tok sikte enn på selve Spania. Et nederlag er det i alle fall. Og selv i Italia er den amerikanske innflytelse

øket på engelsk bekostning. Dette skyldes ikke bare Marshallhjelpen, men også rent politiske krefter. Og ennå mere utpreget er den amerikanske innflytelse blitt i det østre Middelhav. Over enskomsten med Tito, som er en pedant til den med Franco, er i første rekke et amerikansk foretagende. Og valgene i Hellas med amerikansk støtte til general Papagos' samlingsparti går i samme retning. Denne greske bevegelse kan forøvrig i mange retninger sammenliknes med general de Gaulles franske samling og er en pekepind for den videre utvikling i Europa. Bare vent. Lengere i øst har vi Tyrkia, hvor USA også har inntatt Storbritannias plass, og når det gjelder den arabiske statsgruppe, som Storbritannia har behandlet som det skjøreste porsellen, har USA stadig øket sin innflytelse, særlig da i Saudi Arabia. Selv i Egypt har USA i dag større muligheter enn Storbritannia som neppe kan finne fram til en brukbar og varig løsning av de mange stridsspørsmål. Og hele den gamle britiske imperievei som Middelhavet har vært og som under den annen verdenskrig ble kontrollert av de britiske stridskrefter, er i dag trukket inn i det amerikanske verdensstrategiske system.

Hva Sydafrika angår, kan man også vente en langsomt avtagen de britisk innflytelse. Boerne kan tross den avdøde general

Flyktningefartøyet Castelbianco

er avgått fra København med en kanadisk havn som mål. Ombord befinner seg 1001 flyktninger som er kommet fra leirer i Sverige, Norge og Tyskland og noen fra Danmark. Dessuten utvandrer 400 dansker til Kanada. — Et nytt flyktningefartøy ventes i oktober til København og vil da ta med seg 900 flyktninger som ennå befinner seg i Danmark.

tatt for prisforhøyelsen er sigarer. Menn, som Trygve Lje med sine 100.000 kr. i gasje, slipper prisforhøyelse, om han røker. Våre millioner slipper; de store forretningsmenn med inntekter av 50 — 100.000 kr. røker sine sigarer og fritas for prisstigningen. De skal ikke delta — nei da. La de fattigste og de med små inntekter betale.

Dette kaller man i våre dager planøkonomi.

Snadderøker.

Smuts overløperi og autoritet ikke glemme, at England gjennom voldelig overfall tvang dem i kne, og dr. Malans varsomme selvstendighetspolitikk vil sikkert bli aktivisert under nye og yngre førere.

Så har vi Canada med sin delvis franske befolkning og sin amerikanske orientering og Australia, som har sluttet sikkerhetspakt med USA mot østasiatisk agresjon. USA er den sterkeste og gir den største sikkerhet selv så langt vekk.

Det er dette vi betegner som en verdenspolitisk avløsning, og den har gradvis gjort Storbritannia til en annenrangs stormakt i løpet av få år. Noe skyldes mr. Churchill og de overrumpinger som han ble gjenstand for i Cassablanca og Jalta, noe skyldes hans etterfølger mr. Attlee og hans lammende planøkonomi. Men mest av alt må det tilskrives at englanderne allierte seg med Østens diktator for å knuse Mellomeuropas stormakt, Det tyske rike, som gjennom årtier hadde vært Albion en torn i kjøttet.

Vi slutter denne kronikk som den forrige med, at politikk er et arbeide med realiteter og ikke med ønsketenkning — ellers er det bare katastrofer i vente. Og vi tilføyer: Manner som endte sitt liv i en bunker i Berlin så tross alt rett selv om man kan være uenig i hans midler og uheldige hestverk.

Vi traff

en mann på byen her en dag som mildt sagt var fortørnet. Han snakket fort og sint, og vi forstod omsider at årsaken til dette var at han ikke lenger mottok 8. Mai. Vi «burde vite og måtte noe steds hjemme og at sendelsen til ham ikke hørte no esteds hjemme og at hvis det var kontingenten som ikke var betalt, måtte vi videre skjønnere at han sjølv sagt ville betale den

Vi har inntrykk av at det er mange av våre abonnenter som tenker langs samme linje. Til dette kan vi ikke si annet enn at å utgi avis i dag ikke kan baseres på ubetalt kontingent.

Vi ber derfor våre abonnenter om å sørge for at bladpengene til en hver tid er betalt. Avisens drift bestemmes som alle vil forstå av dens økonomiske stilling og bladpengene er som alle vet faktisk våre eneste inntekter.

Vi venter derfor at alle som fortsatt ønsker avisen tilsendt går innom postkontoret og ordner sitt mellomværende med avisen allerede i dag. EKSP.

Oberst Gabriel Lund

— Forts. fra side 1 —

han hadde da såpass mot at han torde å gi en beriktigelse. Vel, — han hadde det. Han hadde «såpass» mot. Men Herregud hvor ynkelig lite det likevel veier opp den skaden han har gjort. I seks lange år har oberstens opplysning om at fire navngitte menn bærer skylden for 10 landsmenns liv, smøget seg rundt gjennom alle offentlige og hemmelige kanaler i vårt samfunn. I seks lange år har denne svinske beskyldning hvilt med knugende tyngde på disse arme menneskene. I seks lange år har den vært med å fargelegge bakgrunnen når de førtes fram for forutinntatte landsvikdommere. I seks lange år har det av ultra-gode nordmenn vært hysket og tisket bak ryggen på disse ofrene for oberst Lunds senile snakkesalighet. Hvis noen har kunnet danne seg en mening om hva et helvede er, ja, så er det i sannhet disse, hvis rykte på grunn av tidens avsporing og forskruethet har vært lagt i en ansvarssøldings vimrende hender. I 1945 fikk selv undergrunnens avmakter krefter. Og oberst Lund klemte med satanisk veltst fingrene sammen om vergeløse ofres struper.

Vel — seks år senere har han nådd og tvungent måttet slappe på taket. ne. Arbeiderpartiet har altså et kne-

Forbundet har hatt møte i Kristiansund

Forbundet for Sosial Oppreisning holdt allmannamøte i Kristiansund den 23. sept. — Fra Forbundet møtte formannen Hroar Hovden og sekretær Helge Grønstad. Det møtte deltakere fra Nordmøre og Romsdal. — Omlag 40 mann.

Hovden og Grønstad holdt foredrag om Forbundets arbeide. Etter at en del interne saker var behandlet — ble distriktstillsitsmenn med en fylkestillsitsmann valgt.

Kommunevalget

Et tilsvaer til I. T. S.

I nr. 33 av «8. Mai» er inntatt en artikkel om det anstundende kommunevalg hvor en som skriver under merke I. T. S. på det varmeste tilskynder de politisk forfulgte NS-medlemmer å gi bødene sin stemme ved valget. Spesielt skinner det igjen nom at høyre skulle være det parti, som framfor noen annen har gjort seg fortjent til å bli favorisert på valgdagen. Det skulle vært interessant om I. T. S. kunne påvise hva slags velgjerninger høyre har øvet mot oss som var i N. S., siden seierherren kom hjem fra Whisky-turneen i England. Ikke bedre enn jeg vet og har sett, så har høyre etter beste evne siden jøssingene vant verdenskrigen hyllt sammen med alle de andre som tasser rundt under et eller annet politisk merke.

At vi nå skulle vise vår styrke ved å stemme ved kommunevalget og at det igjen skulle ha noen innflytelse ved neste stortingsvalg er det rene nonsens. Nei sannheten er den at samtlige partier nå snart er kommet opp i et uføre som det ikke er gitt noen å se utgangen på. — Skulle så noen av oss gi noen av disse vår verdifulle stemme? Nei, og atter nei! La nå bare makthaverne kjøre til veggende. Glem heller ikke at samtlige borgerlige partier endda ikke har opphevet det så sørgelig berømte fellesprogram med kommunistene og arbeiderpartiet. — Kommunistene ja, som fikk mange borgerlige skulderklapp og æresbevisninger da de utførte grovarbeidet både før og etter freden holdt sitt inntog. Stemmer vi nå så er vi med og tar ansvaret for de kaotiske tilstande som utvilsomt er i god emning. La vår æresfølelse tilsi oss ikke å avgi en eneste NS-stemme ved valget 8. oktober. — Vi vil ikke kaste perler for svin.

I. B.

Slik er demokratiet!

I et herredsstyre «et sted i Norge» sitter det 40 representanter, og av disse hører 21 til Arbeiderpartiet og 19 til de ikke-sosialistiske partier. Arbeiderpartiet har altså et kne-

Et trøstesløst og uhyggelig syn!

Forleden besøkte jeg den tyske krigskirkegård på Ekeberg ved Oslo. Det ble en fryktelig opplevelse. Det skar en i hjertet å se den offentlige vandalisme — noe annet uttrykk finnes ikke — som her er øvet. Det er helt utrolig at slikt kan foregå i et land som ved enhver anledning ynder å opptre over for verden som den store kultur-nasjon.

Alt synes gjort for å «kamufilere» og ødelegge kirkegårder. Korset er banket ned og intet er gjort for å holde den og de navn de bærer vedlike. Gress og ugress har fått lov til å vokse fritt, og ikke nok med det, der er plantet hundre eller vel rettere tusenvis av alslags busker og bærtrær på selve gravene og omkring dem og korsrekene, slik at disse mange steder er helt skjult. Det store, vakre felleskors som var reist mellom det høye trær, er revet ned og fjernet. Fjernet er også kobberplaten med inskripsjonen om kirkegården, — mon tro om den er bortført som «trofe» av seierherrene og nå beror i et militærmuseum? Det ville være interessant å få vite hvor det er blitt av den. Enkelte steder er gravkors brukket istykker, — men det er vel gjort av — om man så må si — privat ramp.

Det hele var et trøstesløst og uhyggelig syn! Og det er, når det kommer til stykket, Forsvarsdepartementets kirkegårdskontor som vel må sies å ha det øverste ansvar for krigskirkegårdene. Har kontorets personale i det senere besiktiget denne kirkegård? Det er opplyst i pressen at når kirkegården ennå ikke er flyttet, skyldes det den allierte overkommando. Denne synes altså å vise større takt og ærbødighet i dette internasjonale spørsmål, men overkommandoen kan umulig ha erkendyet seg om den tilstand kirkegården befinner seg i. Neste gang Eisenhower og Montgomery kommer til Oslo, bør de ta seg tid til et besøk på denne kirkegård. Det vil fortelle dem atskillig om dette folk, dets oppfatning av militære tradisjoner og dets sagnomspunne kulturelle standpunkt. Den nye tyske ministers følelser når han får se kirkegården, kan lettere tenkes enn beskrives.

Under krigen var jøssingene svært flinke til ved enhver anledning å tale om «hunnerne» og «de tyske barbarer». Farlige ord når man som de gode jøssinger sitter i et slikt glasshus!

Nå undres jeg om det er tillatt å stille og pynte en grav på Ekeberg, klippe gress, luke og rydde opp i villniset av ugress og busker og plante noen pene blomster, — eller om man i tilfelle vil bli satt fast for «overgrep» på den offentlige vandalisme? I alle tilfelle vil jeg oppfordre flest mulig til å ta seg en tur ditopp — gå Jomfrubråtveien fra sporveisholdsplassen ved Sjømannsskolen —, så de kan fullstendiggjøre bildet av de tapre seierherrene og det nivå de befinner seg på, etterat de seks ganger på avgjørende måte vant verdenskrigen for de allierte stormakter. — Skampletten på Ekeberg vil bli van-

Nye bøker

Otto Skorzeny: «Geheimkommando Skorzeny». Hansa Verlag.

Skorzeny var en ukjent mann for verden inntil hans dristige kup i 1943 da han med hjelp av noen få menn, snappet Mussolini vekk fra Gran Sasso rett foran øynene på det allierte etterrettingsvesen. Siden ble Skorzeny betrodd en rekke tildels meget farlige oppdrag. Mange av oppdragene løste han med godt resultat, mens han andre ganger — som etterretningsoffiserer flest — kunne være uheldig. Både om de vellykkede og de mindre vellykkede oppdragene for teller han i sin bok, som nå også er å få i Norge.

Skorzeny skildrer kort og konsist, men de ytterst dramatiske begivenheter han forteller om gjør det hele så spennende og eventyrlig at man ikke kan unngå å leve fullstendig med og bli grepet av beundring for det store arbeide denne ene mannen utførte i Det tredje rikets skjebneår.

Etter krigens slutt lykkedes det det allierte politi å arrestere Skorzeny, og han ble satt i konsentrasjonsleir i den amerikanske sone i Tyskland. Herfra rømte han etter noen måneders fangenskap, skrev så sin bok og fikk den utgitt på tysk forlag.

Boken er ikke skrevet for å skape glorie hverken om forfatteren eller noen av Det tredje rikets forgrunns-skikkelser. Den er nøktern og klar, men derfor ikke mindre intens. «Geheimkommando Skorzeny» er en bok vårt blads lesere vil sette pris på og ha glede av å eie.

Erich Kern: «Der grosse Rausch». — Verlag Lothar Leberecht.

Dette er den første frontboken om Waffen SS store innsats — først og fremst under felttoget i Russland 1941—45, men boken behandler også SS-kamper på andre fronter. Skildringen begynner i Hellas og fører oss via Cherson fram til Svartehavet, langs Asov-havet, dypt inn i Kaukasus og fram til det voldsomme panserslaget om «die Grusinische Heerstrasse», som mange av våre egne SS-soldater nok også har sitt å fortelle om. — Deretter kommer skildringen av det fryktelige tilbaketog — først fra Stalingrad, så fra Finske bukten og bruhodet ved Narva, pansergjennombruddet ved Charkov, gryteslagene ved Lemberg, kampene i Karpatene og på den ungarske Puszt, inntil de siste skudd blir avfyrt i den tidligere idylliske Wienerwald.

I motsetning til de bøker som før er utkommet i Norge i denne genre, hvor det i første rekke er hendelsene sett med stabssjefenes og store politikkeres øyne som blir lagt fram, er det i denne boken en frontsoldat som taler til oss. Kern deltok i krigen fra begynnelsen til slutten, og det er under inntrykket av detonerende granater og hese krigshyl fra såvel venn som fiende at hans beretning er blitt til.

Boken er utkommet i store opplag i Østerrike, Sverige, Tyrkia og Sveits foruten i Tyskland. Den er under utgivelse i USA og England.

«Der grosse Rausch» er ikke bare en bok som vil bli hilst med varme

ESKIMO innleggssåler

Løse, porøse lærsåler, foret med ullfilt og forsterket gelenk. Holder Dem tørr og varm på føttene.

ESKIMO innleggssåler absorberer fotsved, beskytter strømpen, bindsålen, og bevarer Deres sunnhet.

ESKIMO innleggssåler er uunnværlig i Deres skotøy.

ESKIMO innleggssåler føres i de fleste skotøyforretninger i Norge.

Merk: Alle ESKIMO såler er forsynt med det innregistrerte varemerke ESKIMO på etiketten.

Telefon 33 24 44

Fabrikanter og en gros:

HERMAN STØTTUM

Grensens 5/7, Oslo

Vi søker representanter i alle større byer for salg på provisjonsbasis. Jernvarer, kortvarer, regntøy, ullvarer og moteartikler.

Sig. Fredriksen & Co. A.s

Sig. Fredriksen — Bjarne Holst.

Fuglehauggt. 4, Oslo — Tlf. 44 02 70 — 44 12 02.

Den første bok om Waffen SS:

Erich Kern: «Der grosse Rausch». — Rollbahn Nord — Rostow — Grusinische Heerstrasse — Kaukasus — Stalingrad — Tauroggen — Narva — Budapest. — 199 sider. Pent innb. kr. 15,60.

«Geheimkommando Skorzeny»

— en av verdens mest omtalte bøker, skrevet av Otto Skorzeny, — mannen som befridde Mussolini. — Innh: Der deutsche Geheimdienst. — Die Befreiung Mussolinis Ein-Mann-Uboot-Kampfschwimmer. — Himmelfahrtskommando V 1. — Gewaltstreich in Ungarn-Ardennen offensive. — Hinter der alliierten Front. — 420 sider. Pent innb. Kr. 29,60. — Begge bøker bestilles fra

NILO, boks 5, Nygard, Gjøvikbanen.

Komfortabelt værelse søkes, Oslo eller omegn. — HERMAN STØTTUM, Grensen 5—7. Telef. 33 24 44.

Hallo venner

Hvem har bruk for meg 2—3 timer daglig i lett jobb i Oslo? Er eldre herre og nevenyttig. — «Bill. mrk. nr. 280».

Venner

Er der noen i Oslo som kan overlate oss to et rom? Vær vennlig å se etter. Bill. mrk. «Fortvilt nr. 282».

met et hår. — Hvor er likheten for loven? Skal vi være behjelpelig med å peke ut svartebørshandlerne for Bondelagets ledelse? Eller andre slags profitører? En kette sitter «høyt oppe» i dag.

4. Bondelaget har endog gått lenger i sin forfølgelse av medlemmer som opp Statens rettsapparat.

Vekkerur

Kr. 18.10 — 21.60 — 23,— 25.80 — 34.10. — Sender mot oppkrav.

Urmaker R. Gjessing, Drammen.

Radio.

Alle ledende merker på lager, gunstige avbet. Gamle app. taes i bytte. Brukte app. i garantert stand fra kr. 85,00. Vi sender over hele landet. Skriv etter brosjyrer.

A-S Kampen Elektriske, Nannestadgt. 5. — Telef. 68 36 97.

I 1945 fikk selv undergrunns- og vakt krefter. Og oberst Lund klemte med satanisk vellyst fingrene sammen om vergelasse ofres struper. Vel — seks år senere har han nådd og tvungen måttet slappe på taket. «Jeg beklager meget» sier han, akkurat som han formentlig ville ha sagt det om han av vanvare hadde kommet til å trække noen på foten. Dermed har han lettet seg. Dermed tror han selv åpenbart at han har lastet av seg alle skyld og vernet seg mot alle bebreidelser.

Jeg kjenner ikke personen oberst Gabriel Lund og jeg vet følgelig heller ikke i hvilken grad han eventuelt beskyttes av sin fremskredne alder. Men en ting står allikevel fast: den gjerning han har gjort er en skammelig handling og en vanærende handling for et normalt menneske! Den lar seg ikke avtvette ved en bortgjemt avisnotis som bare et fåtall har noen mulighet for å kunne lese.

Apropos avisnotisen, så er denne også gitt en ytterst nonchalant form. Den 23. august løser oberst Lund banksjef Bergan av bannet. Etter direkte påtrykk må han 14 dager etter gi slipp på fhv. politimester Lindheim, og — sier han i den anledning med storslagen flottheit — «jeg tar også med herr Landgraff!» Hva er dette egentlig for slags maner. Og — oberst Gabriel Lund! Hva med den døde Henrik Rogstad? Hvorfor har De ikke også tatt ham med «med det samme»? Føler De kanskje ikke noe ansvar overfor deres rykte som har trått over dødens terskel?

Ett gode var det — trass i alt — ved oberst Lunds «erklæring». Den avdekker på en illustrerende måte den uhumskhet som veltet seg fram fra «folkets rettsbevissthet» i det sto-

I et herredsstyre «et sted i Norge» sitter det 40 representanter, og av disse hører 21 til Arbeiderpartiet og 19 til de ikke-sosialistiske partierne. Arbeiderpartiet har altså et knepent flertall.

For noen uker siden hendte følgende:

I et gruppemøte for Arbeiderpartiets representanter ble det satt fram et forslag som vakte sterkt røre innenfor gruppen. En rekke representanter talte kraftig i mot, men det lyktes likevel forslagsstillerne å mobilisere 11 mann for sitt syn. Disse 11 var altså alt de behøvde. Da det ble spørsmål om hvordan gruppen skulle stille seg når saken kom opp i herredstyret, forlangte de 11 at de 10 som var uenige skulle stille seg so-

lidarisk. Og som de trofaste partifellene de 10 var, gikk de med på det. Noen dager senere var det herredstyremøte, og da saken kom opp til avstemning, ble forslaget vedtatt med 21 arbeiderstemmer mot 19 borgerlige.

Denslags «folkestyre» har vi jo opplevd i Stortinget også.

re «frigjøringens» år og som så mange uskyldige mennesker har måttet svi for.

Oberst Lund er definitivt kjørt til vegg. Når skal det lykkes oss å gjøre det samme med all den andre djvelskapen av tilsvarende art?

Hans Nielsen Herstad.

de kan ruinestendiggjøre bildet av de tapre seierherre og det nivå de befinner seg på, etterat de seks ganger på avgjørende måte vant verdenskrigen for de allierte stormakter. — Skamphetten på Ekeberg vil bli vanskelig å vaske ut!

Vandrer.

Konditormester Kühns formue frigis

Høyesterett omstøter beslutningen om å erklære ham som fiende.

Etter frigjøringen fikk den tyskfødte konditormester Fritz Gustav Kühn og hans frue, Kristiansand, sin formue beslaglagt av Direktoratet for fiendtlig eiendom. Beslagleggesen ble innbrakt for Oslo byrett, som kjente fru Kühn eiendomsberettiget til halvparten av hennes og mannens fellesbo, mens beslagleggesen av mannens halvpart ble opprettholdt. Byretten la avgjørende vekt på en beslutning av Direktoratet for fiendtlig eiendom om å erklære Kühn som fiende i relasjon til loven om fiendegods.

Dommen ble påanket til Høyesterett, som nå har avsagt enstemmig dom for at Direktoratet for fiendtlig eiendom er uberettiget til å forvalte over eller konfiskere Kühns formue, og tilkjent ham 12.000 kr. i saksomkostninger. Direktoratets beslutning om å erklære Kühn for fiende ble omstøtt.

den lille passus i politiets svar, ble min karriere til sjøs stanset på et — etter min mening — altfor tidlig tidspunkt. Jeg måtte nemlig nå først oppom sjømannsforbundets høyborg oppe i Parkveien, hvor vi etter en tids parlamentering ble enige om at jeg måtte søke Tillsynsnemnda for Sjømannskontoret i Stavanger. Da disse herrer hadde sommerferie på denne tid, fikk jeg først svar nærmere tre måneder etter — og det ble avslag. Jeg anket til høyeste hold og det gikk nye tre måneder før avslaget kom på julaften i fjor. En deilig julegave. Jeg vil ikke unnlate å nevne at jeg har beviser for at eldre folk enn meg er kommet ut til sjøs etter frigjøringen som første reisgutter. Men NS-folk skulle sjølsagt ikke ha denne sjansen, straffen skulle fortsette, så langt det sto til sjømannsforbundet.

Etter å ha prøvd hotell og restaurantbransjen i ca. 1 år, bestemte jeg meg for å følge Sporveiens appel om å sikre framtida. Jeg kunne jo ikke vite at Oslo Sporveier i likhet med Sjømannsforbundet hadde minimal interesse for NS-folk's framtid. Da heller la utlendinger selle på norske båter, og skolegutter avkreve oss de 30 ørene på trikkene.

Besøket på Sporveiskontoret var av så oppsiktsvekkende art at jeg syntes jeg burde la «8. Mai»'s lesere få del i de avsløringer jeg gjorde der oppe. Ville jo helst at Dagbladet eller Arbeiderbladet skulle stilt sine spalter til disposisjon, men var redd for at de på grunn av plassmangel ikke ville anvendt denne artikkel. Det står dem sjølsagt fritt å trykke den opp etter «8. Mai» om

i Østerrike, Sverige, Tyrkia og Svelts foruten i Tyskland. Den er under utgivelse i USA og England.

«Der grosse Rausch» er ikke bare en bok som vil bli hilst med varme tanker av våre egne frontkjempere, men den gir også de som ikke deltok et sant innblikk i et inferno som det ellers ville være vanskelig å forestille seg.

DET ER SAGT:

Av Olav den helliges bønn før slaget på Stiklestad: «Kamp må du få, men de gnister som springer av stålets tenner, den ild som fortærer det råtne, lyser langt inn i de kommende tider».

Medlemskap i —

— Forts. fra side 1 —

selv om han fremkommer med en oppriktlig unnskyldning! 3. I Bondelagets famøse bestemmelse fantes også en definisjon på hva «dårlig nasjonal holdning» var for noe. Foruten medlemskap i NS og Bondesambandet sto det også i pkt. 3: «Under dårlig nasjonal holdning kommer også alle som i snever personlig vinningsinteresse har beriket seg på krigen, enten ved salg av livs nødvendige varer på utilbørlig måte eller ved å ta arbeid for fienden». Enhver som er det minste kjent i bygdene vil vite at Bondelaget på ingen måte har ekskludert denne kategori av «landssvikere» og på «tyskerarbeidernes» hode er det ikke krum-

ierne for Bondelagets ledelse: Eller andre slags profitører? En kette sitter «høyt oppe» i dag. 4. Bondelaget har endog gått lenger i sin forfølgelse av medlemmer enn Statens «rettsapparat». Medlemmer av Bondesambandet ble klart og tydelig frikjent av «landssvikdomstolene». Men Bondelaget godtok ikke dette. Domspremissene fra disse rettssaker ble endog nektet spalteplass i bondeavisene!

Det kunne nevnes mange andre graverende forhold, men dette får være nok denne gang. Som motsetning til Bondelaget kan nevnes Norges Skogeierforbund. Det har ikke på noen måte lagt hindringer i veien for oss «landssvikere». Der har de overlatt «rettsoppgjøret» til domstolene og ikke opptredt som overdommere, slik som Bondelaget.

Det blir Bondelagets uvisnelige skam og skade at det har deltatt i en menneskejakkt som er uverdigg for en rettsstat.

Så sent som i sommer ble Bondelaget invitert til å «rake sine kastanjer av ilden». Fremsynte og fremstående menn innen laget forsto hvilken sjangse som her bød seg til å få den store splittelse innen bøndernes rekke ut av verden. De erklærte seg vilige til å betegne «rettsoppgjøret» som et politisk oppgjør. Den nye formann bl. a. hindret at noe slikt vedtak ble fattet. Når det ble fremhevet som en av hans kvalifikasjoner at han tilhørte heimefrontens øverste ledelse, kunne man vil dessverre heller ikke vente annet.

Det vil bli Ole Rømer Sandbergs ettermæle at han lot splittelsens og hatets ild brenne videre.

Bonde.

hele landet. Skriv etter brosjyrer.

A-S Kampen Elektriske, Nannestadgt. 5. — Telef. 68 36 97.

Hallo Oslo

Abonnemang og annonser kan ordnes hos Thorger Wiik Maridalsvei 205. GI beskjed i tlf. nr. 41 45 64.

«8. Mai».

Post ledig

Hushjelp, barnekjær får god post på Frogner, Oslo. 2 sønner 5 og 12 år. Vanlig fritid. Fri trykdek. God levemåte. Flink husmor. Her kan læres matlagning, hvis nødv. Vær. med radio. V. og k. vann. Klæskap. B. m. «Løns forlangende med attester nr. 284

Representant

Har De artikler De vil ha markeds for i Bergen og omegn så står representativ mann til Deres disposisjon. Bill. mrk. «Alsidig nr. 283».

Gun Johannessen:

«8. Mai»

kronikk 28. sept. 1951

Hvor lenge skal vi straffes etter at dommen er sonet?

Det har vært skrevet spalte opp og spalte ned i alle landets aviser om den katastrofale mangel på sjøfolk av alle kategorier, særlig da byssemannskap. Det er tusener på tusener av utenlandske sjøfolk — og tyskere — i den norske handelsflåte.

I Oslopressen avvertes daglig gjennom lengre tid etter konduktører til A-S Oslo Sporveier. Det heter bl. a. at hvis en søker framtidsstilling og godt avlønnet arbeid så er en hjertelig velkommen til Underhaugsveien 5, v. 205. Øyensynlig er det visst likevel en viss mangel på habile framtidsstillingssøkere, for en ser stadig uniformerte unge landsens jenter og uskyldige guttunger baute seg fram mellom det trikkende publikum.

Etter 4½ års opphold i ymse statsforlegninger, vendte jeg som en glad og optimistisk 30 åring tilbake til samfunnet i håp og tro på at pressens makt er stor og avgjørende. Vi leste jo faktisk rett som det var i avisene, ja — om det så var Dagbladet, at etter soningen skulle vi inn i arbeidslivet og i fellesskapets and og igjen få skikk på det stakkars krigsherjede landet

vårt. Nå — teori er jo som kjent en ting, mens praksis eller virkeligheten fortøner seg en smule anleedes.

Før krigen hadde jeg ønske om å gå til sjøs, men det var jo like vanskelig som å få en annen jobb. Under krigen og særlig etter — i fangenskapet — var jeg kjøkkenhjelp og hjelpekokk i lengre tid og kvalifiserte meg til 2. kokk. Ved løslatelsen hadde jeg ikke tapt lysten til sjøs og etter en del småvansker ble jeg registrert ved Oslo hyrekontor som 2. kokk. Jeg fikk stempelingskort, legeattester, ble koppet og fikk internasjonal koppe sertifikat m. v. Da alt var ordnet fikk jeg hyre ved personlig henvendelse til en reder som avvertete i «N.H. og S.T.». Jeg skulle fly til Amsterdam og måtte snarest hente passet. Sjøfolk får jo pass på timen, så det blir som regel det siste en ordner seg med. Mens passet ble utskrevet måtte jeg — nærmest som en form sak, forsto jeg det — be Stavanger politi om utreisestillatelse. Henvendelsen og svaret gikk pr. rikstlf.

Fra politiets side var alt i orden bortsett fra at det ikke glemte å gjøre merksom på at jeg hadde en 6½ års dom for landssvik. Og med

de skulle ha noen kommentarer å komme med.

Ansettelsesinspektøren ved Oslo Sporveier fant ut at mine attester og vitnemål var gode nok til å ansettes på, men på grunn av landssvikdommen måtte jeg likevel skrive til Stavanger etter domspremissene og vedlegge disse søknaden som så skulle avgjøres i tillitsmannsmøte, foreningsstyre eller hva han kalte det. Jeg ville ikke det, jeg hadde ikke noen interesse av å rote fram gamle ting og bli minnet igjen om en tid som er forbi og som vi har sonet både vel og lenge for. Jeg fikk da vente på tillitsmannen for å drøfte saken med ham. Og da endelig han kom etter over en times venting ble det fart over saken. Vi hadde en meget «mørsom» diskusjonspreget samtale som i den halvtimen den varte, mer og mer knekket min aldri sviktende optimisme og viljen til å bli en god samfunnsborger. Mange rare tanker fulgte meg på veien ut fra Sporveiens kontorer — tanker som en forlengst trodde hørte fortiden til.

Jeg skal prøve å referere samtalen så nøyaktig som mulig, selv om rekkefølgen av alle gullkornene ikke blir husket så godt. Mye kan og være uteglemt. For lettvinns skyld kaller jeg Insp. for I. og tillitsmannen for T.

Jeg fortalte T. det samme som jeg hadde snakket med I. om, og spurte om det var mulig å komme inn ved sporveien uten å bli minnet om sine «krigsforbrytelser». — Nei, det gikk ikke, domspremissene måtte skaffes tilveie og foreningsstyret skulle avgjøre søknaden. Jeg ville gjerne vite hvorfor det var så

komplisert å få arbeid ved Sporveien all den stund de hadde et så stort udekket behov for folk og brukte millioner kr. i året til overtidslønninger. Jeg fikk til svar fra T. at styret avsto alle søknader fra NS-folk som var straffet med fengsel eller tvangsarbeid. Derfor ville han straks si som det var, at jeg hadde liten eller ingen mulighet til å komme inn i det. — Jeg spurte om han ikke kjente til henstillingen om å slippe tidligere NS-folk til i arbeidslivet på like fot med andre folk. — Jo, han kjente til denne henstillingen fra LO som var gått ut i 1946. Men, sa han, underforstått mellom arbeidsgivere og tillitsmenn betød denne henstilling det samme som at vi skulle inn i de samme yrker som vi hadde hatt tidligere såfram tillitsmennene og arbeidsskamarater på de ymse arbeidssteder sanksjonerte ansettelsen.

I. som nærmest var passiv tilhører kom på dette tidspunkt med et bra forslag som jeg vil be «8. Mai» se litt nærmere på.

I. sa omtrent følgende: Jeg har forstått det på den måten at dommerforeningen har arbeidet i en eller annen positiv retning for dere. Var det ikke en tanke om dere fikk juristene til å gå hardt inn på LO for å få disse til å komme med nye utvetydige direktiver om NS-folk's gjeninntakelse i arbeidslivet og at disse skal stå på like fot med andre søkere uten at ens forhold under krigen skal granskes og drøftes for hver gang en søker ny stilling. — Her kan LO gjøre det hele betydelig enklere og greiere for alle oss som har med ansettelser å gjøre, sa han.

Jeg kom heretter inn på Arbeider

bladets store lederartikkel for få uker siden, hvor bladet i skarpe vendinger tok avstand fra den forfølgelse og tilsidesettelse i arbeidslivet m. v. som ennå gjorde seg gjeldende i ymse befolkningslag når det gjaldt NS-folk som hadde sonet sin dom. Slike forhold skapte hat og misnøye, og samfunnet var ikke tjent med det. Jeg understreket dette med hat og misnøye og visste av egen erfaring at det var helt riktig. Jeg visste bare ikke riktig ennå at jeg kunne understreket det ennå kraftigere, da jeg gikk derfra.

T. kom da inn på alle de uønskede situasjoner som kunne oppstå på trikkene hvis f. eks. fulle folk og gjerne edru for den saks skyld, oppdaget at konduktøren var en straffet landssviker og gjøre sine medpassasjerer merksom på dette (ubegripelige faktum at en landssviker var kommet inn i et ørlig arbeid — et arbeid som en bruker tusener av kroner på i annonser for å få «skikkelige» folk til å ta — forgjeves). — Jeg gjorde merksom på at det var 1 års prøvetid. Hvis en tok inn noen frontkjempere eller andre NS-folk, ville en jo på den tid få samlet et godt materiale eller statistikk over trikkeuroligheter forårsaket av at konduktøren var en NS-mann eller om det skyldes de vanlige forhold som fører til uroligheter på trikkene. Jeg uttrykte min tvil om at det ville bli noen vansker om en lot NS-folk prøve seg. Dessuten kunne den før nevnte unnskyldning ikke anvendes på meg eller andre søkere som ikke var fra Oslo, da det var lite truligg at m. v. partifeller ville forårsake bråk, de eneste som eventuelt ville kjenne oss igjen på trikkene. Stil-

Nygaardsvold-regjeringen drev utstrakt fraternisering med Sovjet

Molotov gjorde krav på store fordeler på Svalbard, ville ha Bjørnøya og russiske militæranlegg på andre øygrupper

Andre vidtgående norske innrømmelser overfor russerne ble heldigvis stoppet i tide

Folket kan ikke handle forstandig, hvis det holdes i mørket i alle saker av betydning som angår våre forhold med andre regjeringer. La det bli lys — la det bli masser av lys, skriver USA's tidligere utenriksminister James F. Byrnes i sin bok «Ærlig talt!» som forteller sannheten om de tre store.

I den forbindelse kan det ha sin interesse å gjengi litt om Russlands krav til sine naboer og da særlig til Norge, noe som almenheten vet så sørgelig lite om:

«I nord har de (russerne) fått oppfylt sine krav mot Finland. Under krigen undersøkte Molotov muligheten av å utvide Sovjet-Samveldets makt enda litt mere ved innrømmelser fra Norges side. I november 1944 anmodet han Norge om å la Sovjet-Samveldet få større økonomiske pri-

vilegier på Svalbard-øygruppen. Når det gjalt Bjørnøya ville han rett og slett at den skulle overdras til Sovjet-Samveldet, og han ba om rett til å opprette militære anlegg på andre øyer i gruppen. — Molotov kom med denne anmodning enda traktaten av 1920 inneholdt en bestemmelse om at Norge ikke kunne oppføre befestninger i disse områdene og at øyene aldri skal kunne brukes i militært øyemed». I denne traktaten anerkjente man Norges overhøyhet over disse øyene og den ble undertegnet av 34 land, deriblandt Sovjet-Samveldet. — Den norske regjering gikk først med på å diskutere begge spørsmålene, men har siden erklært at den bare kan ta den økonomiske siden av saken opp til overveielse. Den har også fremholdt at den militære siden av forslaget må bli gjenstand for man-

gesidige forhandlinger».

Altså — Nygaardsvolds Londonregjering fraterniserte ganske grundlig med Sovjet-Samveldet i sin landflyktighet, men ble senere satt grundig på plass av dem som forstod bedre. Tenk, om vi som ble hjemme dengang hadde visst hva regjeringen drev med i sin utlendighet! Vi vet at den forhandlet om ena mere vidtgående innrømmelser overfor de alltid våkne russerne, men heldigvis ble det stoppet i tide.

Og det var demokrati!

I hetzen mot Spania hevdes det sta dig at det under republikken 1931 — 37 var demokratisk styre. La oss da se litt på hva Englands ambassadør i Spania 1940—45, Sir Samuel Hoare uttaler. Det må tillegges stor vekt ikke minst fordi han var Franco-fiendtlig. Han skriver:

«De republikanske ledere kan ha hatt de beste hensikter i 1931, men det kan ikke skjules at de neste fem år vekslte mellom diktatur og anarki. I de 96 måneder som republikken besto, var det ikke mindre enn 33 regjeringer, og i 86 måneder ble den flutte forfatningen på 11 000 ord satt ut av kraft ved en fullmaktslov som ikke levnet noen personlig frihet. — Men verre enn inngrepene i den personlige frihet var det anarki som brøt ut i republikkens siste år. Det var da de verste massakrene ble begått og de verste ødeleggelser fant sted. Frykten for en gjentagelse av denne tidens tyranni og kaos svekket republikanernes innflytelse i Spania, og stridighetene mellom de landflyktige lederne fikk mange til å mene at splittelsen mellom venstrefløyens partier i årene fra 1931 til 1937 fremdeles sto som en hindring for et stabilt republikansk styre».

Ifølge den spanske historiker de Madariaga førte dette røde anarki i henhold til «The Times» av 3. januar 1940 til 800 000 «mord og henrettelser», hvilket forfatteren mener er et lavt tall. Republikkens leder, statsminister Negrin, sendte landets gullbeholdning på 3 milliarder samt resten av handelsflåten til Russland, og da han flyktet tok han med seg en plyndret gull- og diamantskatt på 350 millioner. — Ca. 2000 kirker og kloster ble brent uten at den republikanske regjeringen grep inn.

Om det samme emne skriver republikkens grunnlegger, president Alcala Zamora: «Hvem drepte 1931-forfatningen. Juliopprørene? Sannheten er at de ikke gjorde annet enn å løse skudd mot et lik som allerede var død».

Altså — Nygaardsvolds Londonregjering fraterniserte ganske grundlig med Sovjet-Samveldet i sin landflyktighet, men ble senere satt grundig på plass av dem som forstod bedre. Tenk, om vi som ble hjemme dengang hadde visst hva regjeringen drev med i sin utlendighet! Vi vet at den forhandlet om ena mere vidtgående innrømmelser overfor de alltid våkne russerne, men heldigvis ble det stoppet i tide.

Altså — Nygaardsvolds Londonregjering fraterniserte ganske grundlig med Sovjet-Samveldet i sin landflyktighet, men ble senere satt grundig på plass av dem som forstod bedre. Tenk, om vi som ble hjemme dengang hadde visst hva regjeringen drev med i sin utlendighet! Vi vet at den forhandlet om ena mere vidtgående innrømmelser overfor de alltid våkne russerne, men heldigvis ble det stoppet i tide.

Altså — Nygaardsvolds Londonregjering fraterniserte ganske grundlig med Sovjet-Samveldet i sin landflyktighet, men ble senere satt grundig på plass av dem som forstod bedre. Tenk, om vi som ble hjemme dengang hadde visst hva regjeringen drev med i sin utlendighet! Vi vet at den forhandlet om ena mere vidtgående innrømmelser overfor de alltid våkne russerne, men heldigvis ble det stoppet i tide.

Kommunevalget 1951

Av Sverre Mangberg

At jeg med en gang gjøre klart at jeg rent prinsipielt er helt ut enig i det syn på vår deltakelse i kommunevalget som Helge Grønstad gjør gjeldende og som han gir uttrykk for i avisens nr. 34. Jeg har drøftet spørsmålet med mange, og alle er vi enige om at slik de politiske partier har tatt — og tar — hånd om oss, sier vi ganske enkelt: Takk, det er fint, men det får være! Våre stemmesedler er en del av oss selv. Man kan ikke vente at vi skal yte partiene støtte gjennom våre stemmesedler all den stund de forneker oss selv som likeverdige landsmenn i samfunnshusholdningen.

Så langt er alt klart. Jeg forstår det også slik at Grønstads «Nei»-parole — som han selv sier det — er å oppfatte som et prinsipielt svar på stemmegivningsspørsmålet, men at han anser det berettiget i visse tilfelle dessuaktet å gi sitt besyv med. Det gjelder når det er tale om oppstilte kandidater som er kjent for sin personlige, velvillige innstilling overfor oppreisningsspørsmålet og som man mener å ha visshet for tross over sitt standpunkt uavhengig av partihensyn.

Ut fra den erfaring jeg har fra min egen kommune, kunne jeg tenke meg også et annet unntak fra det demonstrative hovedprinsipp, et unntak som bygger på en rent taktisk vurdering.

I min kommune — Oslo — vipper den politiske vektskål mellom høyre og Arbeiderpartiet. De andre partier spiller ingen som helst rolle og vil

faktiske situasjon tilsier. Etter en anslagsvis beregning kan våre folk mobilisere minimum 30 a 40,000 stemmer i Oslo. La oss hive disse stemmene i vektskålen og tvinge igjen et skifte! La oss vise det parti som har lyddet seg selv som vår mest innbitte motstander, at vi på tross av all undertrykkelse ennå rår over krefter og at vi også vet å bruke dem.

Kanhende vil det bli en særdeles nyttig lærepenge for visse folk med henblikk på stortingsvalget i 1953.

Oslo, 16. september 1951.

Sverre Mangberg.

Det rakner

I «Adresseavisen», Trondheim er innrykket som annonse en meget oppsiktsvekkende erklæring fra Gabriel Lund.

Han har i sin bok «Dødsdømt» i anledning de 10 Trondheimsmenn som ble skutt av tyskerne i oktober 1942 skrevet bl. a.: «Det er med krav på pålitelighet hevdet, at de var plukket ut av en liste over proskriberte motstandere av Nasjonal Samling oppstilt av et eksekutivutvalg, bestående av «fylkesfører» i NS Henrik Rogstad, politimester Lindheim, konsulent Reidar Landgraff, banksjef Bergan og enda en femte nazist».

Så skriver Gabriel Lund videre: — «På foranledning av herr banksjef Bergan erklærer jeg herved at det ikke foreligger noen som helst dokumentasjon for at herr Bergans navn er anført med rette i denne forbin-

De mest effektive måter å knekke et folk på er: krig, diktatur, skatter

«Gatens» eksekusjonsavdelinger

Av Helge Grønstad.

Offisielt heter det så smukt at har man først sonet og gjort opp sitt «mellomværende» med samfunnet, vel — så er alt i orden. Da er det ikke lenger noen som har noe å si. Spesielt når det gjelder dem som har sonet for den brøde å ha vært medlemmer av NS, er dette blitt gjentatt til kjedsommelighet fra alle offentlige instanser.

Virkeligheten ser noe annerledes ut.

«Frigjøringen» bløtnet opp alle begreper hos en stor del av den norske befolkningen. Ynkelligheten og den dårlige samvittighet kalte på «gaten»s assistanse, og det må også i sannhet medgis at de nødstedtes appell ble fulgt. Søker man etter rettsoppgjørets forankring i norsk rettsbevissthet, havner man i hylende og forvirrede menneskemasser på Youngstorget i Oslo. Iscenesetterne kunne gni seg i hendene. Hetzen var vellykket til fullkommenhet. Motvarmen hindret ilden i å fare fram der den ellers ville ha hatt sin naturlige vel.

Det såkalte «rettsoppgjør» har i en påtagelig grad båret preg av opprinnelsen. Det ble lansert en ny slags straffe-juss båret opp av mannen i gata. — Og for å få den beskyttende motvarmen mest mulig omfattende, ble det fridd til «folkets» sletteste instinkter. De sjofleste bakholdsangrep på medmennesker ble legalisert som dyd. Og alle underverdenens rotter flekket tenner og gnog begjærlig på «osten».

Nå — årene har jo gått. Hissigheten har mistet mye av gløden fra «frigjøringens» store år. Etterhvert som sinnene har kjølet og bevisstheten har vendt tilbake, har heldigvis mange tatt til å se at de kelse-rens nye klær som de engang så beredvillig iførte seg, ikke var annet enn naken uanstendighet.

Ennå er det imidlertid en og annen av de gamle rotter som smyger omkring i mørke kro-ker og værers med lange vær-

først blir forholdt på denne måten, så er det for å sikre seg at de som sitter med avgjørelsene i sine hender, skal ha mulighet for å kunne skjære endda noen remmer av de stempledes ryg-ger.

Jeg vil oppfordre dem som selv er blitt infisert av rottebitt av heromhandlede slag til å gjøre det offentlig kjent gjennom dette blad. La oss sette lys på mørkekrokene og la oss sette i gang en rotteutryddelses kampanje som en gang for alle befri oss for dette fordømte svineriet. Bevis for jaktutbyt- tet i form av avhugne haler honoreres av alle gamle NS-medlemmer med enstemmig takk!

Helge Grønstad.

Rettsoppgjøret har skapt usikre rettsforhold i det nordiske samfund

I en artikkel i svensk «Dagsposten» om naboforholdet mellom Sverige og Norge, finner vi følgende:

«Svenske myndigheter har forholdt seg absolutt loyalt når det gjelder det norske etterkrigsoppgjør. Det har så godt som aldri rettet noen kritikk mot det såkalte norske rettsoppgjør. Det norske regjeringsorgan «Arbeiderbladet» har i tilknytning til frikjennelsen av den for russisk spioneri anklagede marineløytnant Per Danielsen påpekt, at en slik frikjennelse er tenkelig bare i en rettsstat. — Mat dette må vi si, at rettsaksjonene mot de titusener «Landssvikere» ikke skulle være tenkelig i en rettsstat. Hvorledes enn det norske folk selv betrakter sitt «rettsoppgjør» så må fra svensk side denne masseforfølgelse av hederlige og dyktige mennesker anses som en folkeulykke, og et bidrag til å skape usikre rettsforhold i de nordiske samfund.

Broderskapets ånd.

En organisasjon som kaller seg selv «The World Federation of Diamond Clubs» har nettopp avholdt sin årlige konferanse i Antwerpen. På konferansen ble det foreslått og vedtatt at en skulle boykotte de diamantforhandlere som leverte uslepte diamanter til Tyskland.

Som kjent er så godt som all diamanthandel i verden på jødiske hen-

UKEN

ITALIA

har opphevet krigstilstanden med Japan, heter det på japansk regjeringshold i Tokio. Italia erklærte Japan krig i juli 1945.

DR. HJALMAR SCHACHT,

det tyske finansgeni, vil etter at han om en måneds tid har fullført sin rapport om den finansielle situasjon i Indonesia, besøke Persia.

22 NASJONER,

deriblant Jugoslavia, har meddelt USA at de ikke eksporterer strategiske råstoffer til sovjet-blokken, og derfor er antagelig for fortsatt hjelp fra USA.

ITALIA GA

den 14. ds. Tsjekkoslovakia 24 timer til å nedlegge sitt konsulat i Milano, samtidig som de selv nedla det italienske konsulat i Bratislava

I UNGARSK

flyktningekretsar blir det meldt at alle katolske prester under 35 år er blitt innkalt til militærtjeneste.

JAPAN VIL BLI

representert med en tropp på femten idrettsmenn under vinterlekene i Oslo neste år. Den japanske olympiakomite som besluttet dette vedtok videre å innskrenke sommer-troppen til Helsingfors av økonomiske grunner. Den opprinnelige planen var å sende 118 deltakere til Finland.

POLSK BEGINGSMANSKAPER

har hevet det tyske slagskipet Gneisenau som i 1945 ble båret i senk av tyskerne ved innløpet til Gdynia. Den polske presse hevder at dette er det største skip som noen gang er hevet, og at de 340 dager arbeidet tok bare var en tredjedel av den tiden som danske eksperter beregnet på arbeidet. Gneisenau skal opphuges, og vil gi 20,000 tonn skrapjern.

I USA

ble i forrige uke de første masseproduserte fjernsynsmottakere med fargegjøring, frembydd til salg i forretningene. Prisen var ca. 500 dollars.

DEN ALLIERTE HØYKOMMISSJON

i Vest-Tyskland har forbudt all flyvning av tsjekkiske flyselskaper over vest-tysk område. Dette er satt ut i livet for å få tsjekkerne til å frigi den amerikanske korrespondenten William Oatis. Tsjekkerne har protestert.

ELLEVE DANSKE

reiselsfolk har vært i Norge og en medarbeider i «N.H. & S.T.» intervjuet dem, og spurte bl. a. «Er

demonstrative hovedprinsipp, et unntak som bygger på en rent taktisk vurdering.

I min politiske oppfatning spiller den politiske vektskål mellom høyre og Arbeiderpartiet. De andre partier spiller ingen som helst rolle og vil heller ikke komme til å gjøre det. Med et snaut flertall har det hittil lyktes Arbeiderpartiet å holde ledelsen, men partiet er sikkerlig selv klar over at posisjonen henger i en særdeles tynn tråd og at det ikke skal stort pustet til for å få tråden til å briste.

I og for seg har våre folk ikke noen grunn til å vise større venerasjon for høyre enn for det kongelige Arbeiderparti. Når det gjelder vår sak har de svin nok på skogen begge. Men en viss forskjell er det dog tross alt, og det trenger ikke å legges skjul på at det ikke vil være av veien om det i kommende periode kunne bli et politisk skifte på ordførerstolen i Oslo kommune — selv om det skulle bli den noe mangfoldige herr Stranger som skulle komme til å benke seg der.

Noen fullkommen løsning er det selvfølgelig ikke. Det er det lang fra. Men en psykologisk lov sier at av to onder velger mennesket normalt det minste. Og det mener jeg at man også her bør holde seg til.

Et politisk systemskifte er idag et så påtrengende ønskemål innen den kommune, at det forekommer meg å foreligge en fullgod grunn til å dispensere fra hovedparolen om å forholde seg passiv. La oss ikke bare være prinsipp-ryttere, men la oss også ta de taktiske hensyn som den

lent Reidar Landraff, banksjef

Bergan og enda en femte nazist». Så skriver Gabriel Lund videre: — «Dette foranledning av herr banksjef Bergan erklærer jeg herved at det ikke foreligger noen som helst dokumentasjon for at herr Bergans navn er anført med rette i denne forbindelse. Jeg beklager meget det forefalle osv.»

I et senere nummer må herr Lund vedgå det samme for herr Lindheims og herr Landgraffs vedkommende. — Igjen står da bare den avdøde fylkesfører Rogstad og den ikke navngitte femte nazist.

Ja, slik gikk det med dette påståtte angiveri. Fordi den uholdbare påstand var gjentatt av en gentleman som herr oberst Gabriel Lund ble den tilbakekalt.

Men hvor mange slike har vi blant dem som har stelt med «rettsoppgjøret». Og hvor mange påståtte angiverier vil ikke etter hvert smuldre opp i ingenting ettersom tiden går?

Dette viser at ikke bare selve rettsgrunnlaget for oppgjøret svikter, — men også det grunnlag dommene er avsagt på.

Når vil så alle rettenkende folk kreve at en revisjon må til?

H. B.

DET ER SAGT:

Grosserer R. Reinertsen i «Norges Grossisttidende»:

Det er ikke alltid at kampen er av det onde. Fred kan være verre, hvis den eier utsettelsens basille i seg. Det er bedre å krysses klinge med ufriheten enn å sitte tilbords med den.

strålende mann, uerstattelig, en mann som det i det hele tatt ikke kunne unngås å tenke på så snart en ble minnet om NS eller noen av dens folk. Han nevnte videre tavlen over Sporveiens falne. Den hang nede i korridoren slik at alle måtte se den når de gikk ut og inn av Underh-veien 5. De fleste stanset da opp et øyeblikk og lot minnene seile inn på seg. Og derfor var det, at han ikke kunne gi meg noe håp om å søke meg inn på Sporveien. — Jeg kikket bort på L, han så ikke ut til å være så overbegeistret for denne åpenhjertighet. — I. sa at jeg kunne da skaffe tilveie domspremissene, søke og se hvordan det gikk. Det var jo akkurat som med lotteriet og den største gevinsten, sa han, en sjanse er det jo. Nettopp sa jeg, en sjanse er det, men på en så svak sjanse tror jeg ikke det var umaken verd å prøve seg, så jeg be takket meg og sa jeg fikk søke noe annet.

Jeg har mine grunner for å skrive så utførlig om disse tingene, og håper «8. Mai» får plass til hele artikkelen uten å kutte vekk noe. — Det er virkelig forferdelig at vi ovenfor enkelte bedrifter ennå idag må rote oss opp i løgner eller dekke over vårt forhold under krigen for i det hele tatt å få det arbeid som alle instanser i tale og skrift slår fast at vi skal ha og bør få.

Det er å håpe at dommerforeningen vil legge seg på hjertet det som I. sa om LO. Det er så viktig, at alt annet kan legges tilside for snarest mulig å ta opp dette spørsmål og få det løst i samsvar med vårt og de fleste arbeidsgiveres ønske. Hele samfunnet vil være tjent med det.

Gun — J.

Ca. 2000 kirker i klostre ble brennt uten at den republikanske regjeringen grep inn.

Om det samme emne skriver republikkens grunnlegger, president Alcala Zamora: «Hvem drepte 1831-forfatningen. Juliooprørerne? Sammenheng er at de ikke gjorde annet enn å løse skudd mot et lik som var dolket ned av venstrerepublikanerne», det vil si kommunistene — anarkistene og sosialistene.

Ingen har skadd den norske kirke mere enn ham!

Det heter at fhv. biskop Berggrav har utsendt en ny «bok» i USA angående okkupasjonen av Norge, og «får meget ros for boken», vet Morgenbladet å fortelle. Man håper at han denne gang har vært mer objektiv, enn dengang han utga sin plamflett om NS. Håper at han denne gang heller ikke har glemt å ta med både fotografi og omtale av sitt samarbeid med tyskerne opp i Nordmarka! Manuskriptet «var smuglet ut under okkupasjonen», heter det. Ja, mindre kunne naturligvis ikke gjøre det for å skaffe sensasjon omkring boken. Han har vel heller ikke glemt å ta med at ingen nordmann tidligere har skadet den norske kirke mer enn ex-biskopen. Jeg var i konsentrasjonsleir, da «hans velverdighet» var vitne i Langelands og Bergsviks «rettssak», hvor han blant annet kom med den uttalelse, at han håpet at ingen geistlig misforhold ham, da han «talte med dobbelt bund». Jeg stod sammen med en geistlig, da vi leste denne uttalelse i Oslopressen, og da svarte vedkommende geistlige: «Det var bare 160 av oss som lot seg villlede av Berggravs «dobbelt bund»! Men kan en sanddrum mann tale «med dobbelt bund? Vanligvis, når en alminnelig dødelig gjør denslags, så heter det at han lyver, men en «kirkehyrde» kan vel ikke lyve? Men jeg tror han også talte med «dobbelt bund», når han begrunnet sin avskjed som biskop med at han ville gi plass for en «yngre» mann. Tro det hvem som vil! På grunn av kirkens stilling til «rettssviket», meldte jeg meg ut av statskirken, og det er vel av samme grunn at de mange, som var politisk forfulgte meldte seg ut av statskirken. Og jeg håper at de utmeldelser som kommer heretter også forlater kirken av samme grunn. Jeg og tusener med meg er av den oppfatning, at ingen annen nordmann noensinne har skadet kirken mer enn Eyvind Berggrav! Dette skal hvertfall bli hans gravmål! Og jeg håper, at han må bli en gammel mann, så det kan gå opp for ham engang, hvor svikeyfullt og djevlsk han opptrådte overfor en stor del av det norske folk

Argus.

Snorre sier: «Mens Håkon den Gode styrte riket, var det gode årringer».

«Romsdal Folkeblad» skriver: — «Ordfører Håland i Hustad ga uttrykk for det sikkert alle tenkte da de sto og så ut over den mektige kornåkrene på Hustad-feltet: Dette kan vi takke statsråd Fjeld og arbeiderregjeringen for».

sa beledvning lærte seg, ikke var annet enn naken uanstendighet.

Ennå er det imidlertid en og annen av de gamle rotter som smyger omkring i mørke kroer og værers med lange værhaar. Får de teft av et bytte, så glimter det grådlig til i små, svarte, stikkende øyne.

Ikke minst er det innen enkelte offentlige institusjoner at en kan støte på disse uhumske skadedyrene. Eksempelvis hendte det meg personlig da jeg ved en anledning skulle drøfte en sak i Oslo Leiegårdskontor at vedkommende funksjonær — etter å ha fått fram og gransket papirene — hoderystende kunne betro meg at min klient jo hadde vært medlem av NS! En tidligere NS-kvinne kunne likeledes nylig konstatere at Oslo Trygdekasse hadde notert dette «infamerende» medlemskap på hennes kartotek-kort, til behørig veiledning for kontrollører etc. Og hva angår Oslo komm. folkeregister har det jo vært en offentlig hemmelighet at registreringspapirene ble utstyrt slik at de ga fornøden beskjed om forbindelsen med NS. Eksemplene kunne sikkert forfleres. Det finnes rotter også utenom hovedstadens kjellere.

Hva er så dette for noe svineri! Hvem er det som har utstyrt disse myndighetene med adgangen til på dette viset å forfølge i det uendelige personer som i henseende til disse institusjoners sakområde er å anse som fullstendig sakesløs og i enhver henseende likeverdige med institusjonens øvrige klientell? Det er vel ingen som nærer noen tvil om at når det

I det tomme rum

I en omtale av Einar Skavlands bok om Gunnar Heiberg skriver Mogens Knudsen i dansk «Information»:

«Endelig maa tilføjes, at man ikke ganske føler sig overbevist, når Skavlan udraaber Gunnar Heiberg til «Manden for vor tid». Det er naturligvis altid smukt at blive stillet over for en forfatter, hvis liv og digtning er eet. Den ateistiske, jordbundne lykkelære med kærligheden som grundlag som Heiberg forkyndte, harmonerede paa naturlig maade med hans eget væsen og med strømningerne i tiden. Men det maa erindres, at han levede i en tid, hvor man kunde fremsætte radikalismens krav om individuel frigørelse paa alle livets omraader uden at behøve at indgaa kompromis. Det er vanskeligere at være en helstøbt kulturradikal idag, hvor man kommer til at svæve i det tomme rum, hvis man ikke engagerer sig politisk og derved uvægerligt maa give indrømmelser til den ene eller den anden form for reaktion.»

mond Clubs» har nettopp avholdt sin årlige konferanse i Antwerpen. På konferansen ble det foreslått og vedtatt at en skulle boykotte de diamantforhandlere som leverte uslepte diamanter til Tyskland.

Som kjent er så godt som all diamanthandel i verden på jødiske hender, og planen om å boykotte Tyskland på denne måte, må sees på bakgrunn av dette faktum. Det hele menes å være et ledd i den kampanje mot Tyskland som jødene har holdt gående siden krigen sluttet.

Uhyggelig når et ett-partisystem — — Maktkonsentrasjonen en fare for den demokratiske utvikling

Arbeiderpartiet under analyse av en av sine egne

Lagmann Carl Bonnevie har i siste nummer av «Kontakt» tatt opp til behandling Arbeiderpartiets stilling i dag på bakgrunn av det gamle problem om en idées oppkomst, utfoldelse og degenerasjon. Det er en åpen analyse som munnar ut i den konklusjon at Arbeiderpartiet og fagorganisasjonen ikke har vist evne til å nyorientere seg i samfunnet etterat den faglig betonte maktkamp er fullbyrdet. Når man har i erindring de mange splittelselister, som er blitt stilt foran kommunevalget, har artikkelen også aktuell interesse, og vi gjengir et utdrag av den:

«Så mektig er den maktkonsentrasjonen som Arbeiderpartiet, støttet av fagbevegelsen, innebærer at man snarere både i og utenfor partiet begynner å tvile på at det er mulig for de andr epartiene i Norge å ta stortingsflertallet fra Arbeiderpartiet. Vi er uhyggelig nær et ettpartisystem, skjont for Arbeiderpartiets betrodde menn kan jo dette også ha sine hyggelige sider».

Lagmannen hevder at maktkonsentrasjonen Arbeiderpartiet—Fagorganisasjonen hadde sin berettigelse så lenge det gjalt å skaffe jevnbyrdighet for lønnsarbeiderne. Også i fremtiden vil den ha betydning under særlige forhold, men på andre måter kan maktkonsentrasjonen innebære en fare for den demokratiske utvikling.

«Vi står i fare for å begunstige lønnsinntakernes kollektive krav på bekostning av den enkelte lønnsmot-tagers krav om høyere lønn for større arbeidsytelse. Derved står vi også i fare for å begunstige lønnsinteressene som helhet på bekostning av våre produksjons- og forbrukerinteresser.

Vi står i fare for å brenne inne med vår personlige overbevisning og for-somme vår plikt til i handling å gå inn for den, fordi partiloyalitet og partidisiplin går foran. Og den sunne meningsstrid om politiske retningslinjer og sosialistisk grunnsyn kan etter hver tebbe utfordri alle vet at den sentraliserte ledelse likevel dominerer partiets retningslinjer.

Vi står i fare for å få en egen samfunnsgruppe av partifolk, hvis kjennemerke mer er tilpasningevne til partiledelsens krav enn personlig ansvarebevissthet og selvstendig tenkning.

Vi står også i fare for at hensynet til å bevare makten også ved de kommende valg tvinger Arbeiderpartiet til kompromisser på bekostning av

satt ut i livet for å ta tsjekkerne til å frigi den amerikanske korrespondenten William Oatis. Tsjekkerne har protesteret.

ELLEVE DANSKE

reiselsfolk har vært i Norge og en medarbeider i «N.H. & S.T.» intervjuet dem, og spurte bl. a. «Er Norge fortsatt like populær som turistland blant danskene?» Svar: «Ikke så meget nå som like etter krigen. Nå reiser mange dansker sørover. Østerrike og Spania blir nemlig det billigste landet for dem»

sentrale sosialistiske krav.

Disse faremomenter kan sammenfattes i den påstand at Det norske beiderparti tross all sin makt har tapt noe av den saft og kraft som gjennom årtiers kamp førte det fram til makten.

Lagmann Bonnevie skriver videre: Med atskillig rett kan det innvendes at regjeringen Einar Gerhardsen tross sin handledyktighet ville stå vanskelig i det hvis den ikke hadde under seg en hel stab av folk med sosialistisk grunnsyn, men uten lyst eller evne til å sette sitt personlige preg på utviklingen. Helt riktig, bare at forskjellen mellom den offentlige funksjonærs innsats og et partimedlems innsats på den måten forsvinner. Et parti skal være organ for bestemte oppfatninger og interesser, og et sosialistisk parti skal representere den alltid hvileløse lidenskap for å omskape det nedarvede trappetrinssamfunn til et samfunn hvor vi søker å bringe den sterkt og stadig fremadskridende materielle utvikling inn under rettferdets og brorskapets krav.

Strallen var for hård,

Fangene i et av Amsterdams fengsler har sendt et andragende til fengselsdirektøren om, at denne søker å formå det nærliggende statsmuseum til å endre den melodien, som museets klokkespill lar tone hver fulle time.

Det heter i andragendet, at fengslets innvånere i og for seg holder meget av klokkespillet, men de finner det litt deprimerende hver time å skulle høre melodien: «Vi lever frie og lykkelige på Hollands elskede jord».

ET UTENFOR STATSKIRKEN.

Kirkeløse svensker har på et møte i Stockholm dannet et forbund for troesfrihet. Den norske forfatteren Morten Grindal holdt innledningsforedraget og blant innbyderne var forfatteren Ture Nerman og rektor Stellan Arvidson. Formålet med det nye forbundet er bl. a. at det skal være et fritt forum for dem som går ut av statskirken med støtte i den nye svenske lov om religionsfrihet. Forbundet skal også bekjempe overtro og fordommer med rot først og fremst i den kristne kirken.

Nordmørspostens Trykk ri